

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

Kmetijstvo naj daje
družbi in sebi več kot
doslej

Ni treba posebej poudarjati, kako pomemben je delež kmetijstva v našem gospodarstvu. Na zadnjem plenumu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je bilo ponovno omenjeno, da je pospeševanje naše gospodarske rasti, kar največje povečanje proizvodnje in produktivnosti dela prvovredna družbena in politična naloga. Tu so vključene tudi vse naloge, ki so zdaj pred nami na področju kmetijstva. Kateri so glavni problemi kmetijstva v okraju? Kaj moramo narediti, da bodo nerešena vprašanja nadaljnega razvoja kmetijstva in gozdarstva postala naloga vseh družbenih činiteljev v komunah in okraju? Tem in drugim vprašanjem je bila namenjena sobotna 5. seja okrajnega odbora Socialistične zveze, katere sta se razen članov odbora, nekaterih upravnikov KZ, delavcev z nekaterih družbenih posestev in strokovnih zavodov ter kmetijskih strokovnjakov udeležila tudi podpredsednik GO SZDL Slovenije tov. Franc Kimovec-Ziga in pomočnik sekretarja republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo inž. Janez Perovšek.

Uvodno poročilo je prebral predsednik okr. odbora SZDL Viktor Zupančič, v razpravi pa so sodelovali Rudi Cimpršek, Ivan Rebernik, inž. Rado Dvoršak, Maks Bablić, inž. Ludvik Vrhovec, Jože Pelko, Niko Belopavlovič, Ivan Živič, Lojze Pajnič, Franc Stajdohar, inž. Janez Perovšek, inž. Slobodan Rajić, Stane Somrak in Viktor Zupančič.

»Boj za hitrejši gospodarski in družbeni napredek terja nove napore za nadaljnji razvoj kmetijstva ter širjenje in krepitev socialističnih odnosov.

— Nujno si je treba prizadevati, da bomo že v letu 1963 dosegli takšen obseg kmetijske proizvodnje, ki bo ne samo eden najvažnejših vzvodov za hitrejšo gibanje našega gospodarstva, marveč hkrati tudi eden izmed pogojev za večjo stabilnost v prihodnjih letih.

Tako je zapisano v sklepih IV. plenuma CK ZKJ. Uresničitev te naloge je potemtakem resnično prvovredna družbena in politična naloga, pri čemer bo Socialistična zveza delovnega ljudstva kot naša najbolj množična

organizacija prispevala z mobilizacijo vseh sil svojih članov pomemben delež. Zato je bilo v uvodnem poročilu na sobotni seji povedano tudi tole:

»S to razpravo hočemo problem kmetijstva odločno postaviti pred politične in oblastne činitelje ter strokovna društva, da jih na svojem področju konkretno analizirajo ter si postavijo konkretno dolgotrajnejšo politiko za socializacijo vasi in dvig kmetijske proizvodnje. Ne gre za nobeno novo linijo, ki naj bi povzročila neke vrste kampanjsko, temveč gre zgolj za to, da postavimo stvari na pravo mesto, da pogledamo, kaj je v redu in kaj ni, da odkrito povemo, zakaj ni v redu, in da začnemo stvari reševati konkretno in hitreje.

varni, zdaj na svojem posestvu samo toliko, kolikor potrebuje zase, nima pa tržnih viškov. Nizka blagovna proizvodnja je osnovna značilnost kmetijstva v okraju. To nam potrjujejo številke:

Kljub povečanju hektarskih donosov v zadnjih letih tržni viški ne rastejo, razen v govedoreji, kjer se je število glav povečalo od 68.000 na 71.000. Zelo občuten je padec v prasičereji, saj smo lani odkupili kar 9.500 prasičev manj kot leta 1959. Samo tu smo izgubili 239 milijonov dinarjev. Še večja je izguba pri belih žitih:

na 11.000 ha površin, s pšenico posejanih, smo v letu 1960/61 dosegli povprečen pridelek 20 do 22 stotov, odkupili pa smo od vsega pridelka le 20 vagonov belih

SAMO PRI PŠENICI IZGUBIMO NA LETO
DO 300 MILIJONOV NARODNEGA DOHODKA

Na 11.000 ha sejemo pšenico, pri tem pa imamo 40 odst. takih površin, na katerih bi z vsimi agrotehničnimi ukrepi lahko pridelali vsako leto vsaj po 35 stotov žita na hektar namesto dosedanjih 20 stotov. Namesto skromnih 20 vagonov pšenice bi lahko odkupili vsaj 572 vagonov, kar pomeni 300 milijonov dinov več narodnega dohodka! Tu so skrite ogromne rezerve, tu je rešitev za hitro in učinkovito zmanjšanje pasivne zunanjetrgovinske

Enoletni nasad topole v Vrbini pri Brežicah kaže, da gremo tudi s plantažno vzgojo hitro rastočega drevoja naprej. Nasad ureja KGP iz Brežic

žit! To kaže, da je potrošnja boljših pridelkov tudi na vasi iz leta v leto večja in da življenjska raven ljudi na vasi hitro raste. To je prav in lepo, vendar pre malo: gre namreč za preprosto račun:

bilance. Zdaj pšenico uvažamo za drage devize, v okraju pa nam ostaja na tisoče hektarov neizkoriščene zemlje v privatni lasti. Po domače povedano: zemlja mnogih kmetov daje njim in skupnosti le del svoje zmogljivosti! Mar smemo to dovoljevati še naprej? Nikakor ne!

Samo ta dva podatka kaže, da so velike spremembe v našem gospodarstvu povzročile v okraju zelo majhne premike na vasi, se

pravi: malo je bilo doseženega za hitrejšo podružbljanje kmetijske proizvodnje in zemlje. Prav iz krajev, od koder je šlo največ ljudi v tovarne, je ponudba zemlje v zakup ali odkup zelo majhna. Razen redne zaposlitve ima kmet s člani svoje družine še lepe prilike, da zasluži z različnimi prevozi, v gozdni upravi in drugod. Iz zemlje pa ne more ali noče dobiti toliko pridelkov, kolikor jih potrebujemo v naši družbi.

Lep napredek
družbenih posestev

V rokah družbenega sektorja je v okraju zdaj približno 5 odst. vseh obdelovalnih površin; v treh letih so narasle od 1651 na 3478 ha. Vsi družbeni obrati so se v glavnem usmerili v živinorejo, kar odgovarja našim razmeram. Pri vseh glavnih pri-

delkih dosegajo družbena posestva znaten napredek. Primerjava lanskega leta s letom 1956 pokaže takele pridelke: pšenica 17,5 q na 35,6 q; krompir 140 q na 180 q itd. Medtem ko so na teh posestvih leta 1956 porabili po 280 kg umetnih gnojil na hektar, so jih lani že 723 kg. Letošnji pridelek pšenice ocenjuje na posestvih na 35 q na ha kljub slabim vremenskim pogojem. Od skupnega števila goveda v okraju redijo družbena posestva in ekonomije 4200 glav ali dobrih 5 odst. Zdaj je v gradnji 2.100 novih stajišč za pletanje govedi, skupno pa bo letos in prihodnje leto dograjenih v okraju 14.000 stajišč, kar bo predstavljalo 20 odst. goveda v okraju.

Seveda pa se bore družbena posestva tudi z velikimi težavami: nimajo dovolj stanovanj za svoje delavce, noben obrat ni dograjen kot zaokrožena enota, pri njihovih investicijah je bilo prejšnja leta marsikaj narobe (pa ne po krivdi kolektivov, ki upravljajo posestva!) in podobno. Vsa posestva so pravzaprav sredi izgradnje. Pri tem, ko so usmerjena na živinorejo, pa bodo morala seveda veliko bolj kot doslej razširiti svoje zemljiške sklade. Brez zemlje ni živinoreje. Zdaj je v okraju odobrenih kreditov za nakup 1.400 ha zemlje. Ljudski odbori bodo morali krepko spremeniti svoje odnose do kmetijstva in zlasti do družbenih posestev.

NEPOTREBEN ZASTOJ
V POGODBENEM
SODELOVANJU

Razširitev kooperacije (pogodbenega sodelovanja) z zasebnimi proizvajalci je ena prvih nalog zadnjega leta. V tem smo dosegli zadnja leta že lepe uspehe (leta 1959: na

(Nadaljevanje na 3. strani)

VREME

od 30. 8. do 9. 9. 1962

Prevladovalo bo lepo vreme. Prehodne padavine pričakujemo okrog 3. in okrog 8. septembra. Dr. V. M.

POLOVICA PREBIVALSTVA V OKRAJU
ŽIVI OD KMETIJSTVA

Medtem ko smo imeli leta 1959 v okraju še 60,5 odst. kmečkih prebivalcev, znaša zdaj njihovo število le še 49,8 odst. Hitri razvoj industrije v okraju prinaša s sabo spremenjeno socialno strukturo prebivalstva. Spreminja se blagovna potrošnja; na vasi marsikje manjka de-

lovne sile, v kmetijstvo pa prihaja več denarja tudi iz drugih področij. Vse to spreminja tudi mišljenje našega kmeta, njegove navade, odnos do družbe in pod. Glavna oz. najvažnejša ugotovitev pri teh spremembah pa je ta, da proizvaja naš kmet, ki se je zaposlil v to-

FORMA VIVA 1962

V nedeljo bo slovesno zaključena velika mednarodna prireditev v Kostanjevici na Krki: II. mednarodni simpozij kiparjev — Otvoritev razstave letošnjih kiparskih del

V nedeljo, 2. septembra, bo ob 11. uri v kostanjevškem gradu veliko slavo, na katerega so poleg gostov vabljeni vsi prebivalci Kostanjevice in okolice ter ljubitelji umetnosti širom po Dolenjski. Zaključnih slovesnosti se bo udeležilo vseh 20 kiparjev, ki so ustvarjali umetnine na letošnjem simpoziju v Portorožu in Kostanjevici. Razen njih bodo prišli člani umetniškega sveta FORMA VIVA, v katerem so znani umetniški kritiki, direktorji največjih galerij v Jugoslaviji ter drugi javni delavci; umetniška kritika svetovnega slovesa — dr. Schmeller in Umro Apollonio; znani umetniki, kulturni in javni delavci iz Ljubljane, Zagreba in Beograda ter Maribora, Celja, Kopršnice, Subotice, Valjeva in drugod; zastopniki nekaterih diplomatskih predstavništav, zastopniki domačega in tujega tiska, radija in televizije; domačini iz bližnje in daljne oko-

lice, ki so z velikim zanimanjem spremljali nastajanje letošnjih del.

Ze iz tega vidimo, da bo nedeljska slovesnost v Kostanjevici presegla vse dosedanje prireditve na Dolenjskem ter da predstavlja dogodek prve vrste. Plemenita zamisel skupnega umetniškega ustvarjanja predstavnikov vseh ras in narodnosti doživlja veliko priznanje. Čeprav so v začetku nekateri dvomili o koristnosti te akcije, je danes postalo vsakomur jasno, da je FORMA VIVA najpomembnejša kulturna prireditev na našem področju, ki presega meje Dolenjske, Slovenije in Jugoslavije.

Pred letom in pol, ko smo pričeli uredničevati to idejo, ni še nihče vedel za FORMA VIVO, niti pri nas, niti v svetu. V tem kratkem času se je FORMA VIVA s svojim delom utrdila, postala popularna širom po Jugoslaviji in daleč izven njenih meja ter dobila od vsepovsod polno

pohval in priznanj. V znanih umetniških institucijah po vsem svetu, v galerijah, na razstavah in v tisku mnogih dežela se pojavlja ime »FORMA VIVA« kot nove pomembne umetniške ustanove. Z njo se širi po vsem svetu tudi sloves Dolenjske in Kostanjevice, ki postaja prav zavoljo tega simpozija vse bolj znana v Jugoslaviji in deželah vseh kontinentov.

Prisrčni mednarodni družini kiparjev, ki je bivala med nami dva meseca in nam je ustvarila umetnine velike vrednosti ter nam jih prepustila v trajno last, bomo v nedeljo na zaključnih slovesnostih izrekli priznanje in zahvalo za njihovo nesebično in veliko delo. Dleta bodo utihnili do prihodnjega poletja, ko bodo prišli na simpozij novi udeleženci ter s svojimi deli dopolnili nastajajočo kiparsko galerijo na prostem in še nadalje utrjevali sloves te institucije.

INŽ. VILMA PIRKOVIC

Gasilski avtomobil — kombinacija vozila IMV KOMBI, je najnovejši izdelek novomeške Industrije motornih vozil. Več berite o kolektivu naših proizvajalcev lahkih dostavnih avtomobilov na 6. strani današnje številke

IZVOZ JE VEČ KOT SAMO PATRIOTIČNA DOLŽNOST!

Gospodarska zbornica je 24. avgusta sklicala posvetovanje o izvozu. Razen predstavnikov domačih podjetij so se posveta udeležili predstavniki republiškega izvršnega sveta, Gospodarske banke in republiške gospodarske zbornice, izmed 14 vabljenih izvoznih organizacij pa so se vabilu odzvali samo predstavniki zagrebške Kemikalije in ljubljanskega Kemijaimpeksa.

Analiza uspehov našega gospodarstva v izvozu v prvih 7 mesecih letošnjega leta ne nudi bleščečih števil, kljub temu pa je razveseljivo dejstvo, da je naš izvoz letos znatno večji kot lani in da je zlasti močno porasel v juliju. Iz našega okraja bi morali letos izvoziti za približno 3 milijone 800 tisoč dolarjev USA. Do konca julija smo uresničili več kot 47 odst., če pa upoštevamo že sklenjene pogodbe, se nam obeta, da bomo do konca leta uresnili 102,3 odstotka plana. Surovine, ki jih bomo letos uvozili, predstavljajo dobrih 63 odstotkov izvoza. Pretežni del blaga (okoli 80 odst.) so na zunanjem tržišču prodali lesna in lesno predelovalna industrija, po približno 8 odst. kovinska in tekstilna industrija, preostanek pa predstavlja izvoz kremenčevih peskov in kvarcita. Kaže, da bomo z izvozom lesa in lesnih izdelkov presegli plan za 11 odstotkov; določene obveznosti bo najbolj presegel Novoles, sledijo pa mu Tovarna papirja »Djuro Salaja«, Tovarna pohištva — Brežice in Kopitarna — Sevnica.

Dosedanji investicijski programi so preveč podcenjevali kvaliteto in vse preveč gradili na količinskem povečanju proizvodnje. Prizadevanja za izvoz so v kolektivu še vedno premajhna. Proizvodnja za domači trg in za izvoz sta enakovredna temelja, na katerih moramo graditi naše gospodarstvo in proizvodnjo v vsakem podjetju. Konkurenčnost je na

domačem trgu lahko doseči, čim pa bomo pričeli proizvajati za izvoz, bo to zahtevalo od nas, da do skrajnosti izkoristimo zmogljivosti, proizvodnjo racionaliziramo in postavimo na trdne ekonomske temelje. Vse to bo hkrati utrdilo tudi položaj podjetja na domačem tržišču. Prav zato pa je izvoz mnogo več kot zgolj patriotična dolžnost kolektivov.

Razprava na posvetu je dokazala, da so rekonstrukcije z namenom povečati izvoz predolgotrajne in zato predrage (primer Tovarne pohištva v Brežicah), mnogi podjetja pa so pri iskanju investicijskih sredstev še vse preveč okorna in omagajo že takrat, ko se jim zaprovata naših komunalk (Zora — Črnomelj, Lesno predelovalna industrija — Metlika). Gospodarska banka v Ljubljani ima že vse leto na razpolago sredstva za te namene, nobeno izmed naših podjetij pa jih še ni poskušalo dobiti. Ta ugotovitev ni očitek, saj ne smemo prezreti naporov naših kolektivov, kljub temu pa moramo iz tega potegniti resne zaključke.

V bodoče bo potrebno pri izvozu več koordinacije med proizvajalci in izvoznimi organizacijami. Zunanji trg moramo resno in analitično obdelovati s pomočjo natančnih kalkulacij, ki naj nam pomagajo odkrivati subjektivne slabosti v proizvodnji. Domače tržišče že dlje časa analizirajo vsa proizvodna podjetja neposredno in ne prepuščajo tega več trgovini, prav to pa moramo doseči tudi na zunanjem tržišču.

Pri nakupu reprodukcijskega materiala se usmerjamo v klirinško področje (vzhodne dežele); če je le mogoče, pa skušajmo uporabljati domače surovine. V lesni industriji se bomo morali potruditi, da bi izvažali več končnih izdelkov in manj polizdelkov. Izvozni programi naj

člani jugoslovanske parlamentarne delegacije s predsednikom Zvezne ljudske skupščine Petrom Stambolićem na čelu, so se vrnili v domovino z osem-dnevne obiske na Norveškem.

Obisk jugoslovanske parlamentarne delegacije Norveški pomeni novo manifestacijo prijateljskih odnosov med obema državama. Če tudi je Norveška vključena v blok zahodnih sil in obstojajo družbeno-politične razlike, je pokazala v zadnjem času razumevanje za nekatera vprašanja politike neangažiranih držav. Jugoslavija in Norveška sta uspeli najti skupen jezik in brez pretiravanja lahko rečemo, da so se odnosi med obema državama razvijali zlasti v zadnjih letih v smeri vedno večjega poglobljanja in razumevanja. Razgovori, ki so jih imeli člani parlamentarne delegacije z mnogimi uglednimi predstavniki političnega, gospodarskega in kulturnega življenja Norveške, so bili brez dvoma nov prispevek k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in razumevanju. Tudi sedanji obisk je bil korak naprej na poti tradicionalno dobrih odnosov med obema deželama.

NAPETOST V BERLINU POPUSTILA

Zvišana temperatura, do katere je prišlo v Berlinu pretekli teden, je v zadnjih dneh padla. Val demonstracij in provokacij, ki so dobivale vedno bolj očitno protisovjetsko ost, se je polegel. Zahod je predložil četvrtino konferenco zunanjih ministrov o Berlinu. Na sceno je stopila Sovjetska

zveza ter ukinila poveljstvo garnizij sovjetskih čet v Berlinu, pristojnost za reševanje vprašanj tega poveljstva (predvsem nadzorstvo nad transportom ameriških, britanskih in francoskih enot v zahodni Berlin in iz njega) pa je začasno prepustila poveljstvu sovjetskih čet v DR Nemčiji. DR Nemčija pa je imenovala generalmajorja Popea za poveljnika vseh vzhodnonemških čet v vzhodnem Berlinu.

KRIZA V ALŽIRIJI

Ko je že kazalo, da so se razmere v Alžiriji vsaj delno stabilizirale, je prišlo nenadoma do nove napetosti in krize. Zaradi upora četirje vilaje (mesto Alžir in okolica) proti Političnemu biroju, so odgodili volitve v ustavodajno skupščino, ki bi morale biti 2. septembra. Medtem je prišlo tudi do medsebojnih obračunavanj; v četrti vilaji so med drugim aretirali

Nova kriza v Alžiriji

To pomeni, da je Sovjetska zveza odstopila od skupne uprave štirih sil v Berlinu, kar pa zahodne sile ne priznavajo. Če bo Sovjetska zveza naredila sedaj še korak naprej in bo izročila vse pravice glede vstopa v Berlin organom DR Nemčije, se bodo zahodne sile znašle v zelo kočljivem položaju. Prisiljene bodo prositi za dovoljenje za vstop v Berlin DR Nemčijo, ki jo ne priznavajo ali pa uporabiti silo. V sedanjem položaju se skrivajo nove nevarnosti za ponovne krize in zaplete, ki bodo zaostriale blokovo napetost v centralni Evropi. Dokler bodo vprašanje Berlina reševali na blokovski ravni in če ne bodo našli kompromisne rešitve, bo razdeljeni Berlin še nadalje nevaren sod smotnika.

precej političnih aktivistov Političnega biroja, kar položaj še bolj zapleta. Po mnenju političnih opazovalcev lahko le razgovori in kompromisne rešitve preprečijo nove incidente. V tem smislu tudi ocenjujejo izjave Krima Belkasema na tiskovni konferenci, kjer je sicer napadel Politični biro, hkrati pa ni odkrito podprl četrti vilaje. Ne da bi se spuščali v podrobnosti, kdo je kriv za sedanji nestabilni položaj, moramo ugotoviti, da je enotnost in centralno vodstvo v sedanjem času poglaviti pogoj, da bo dobila Alžirija legalno vlogo, ki bo začela z izgradnjo nove republike.

Vsako odlaganje volitev pomeni slabšanje položaja, zavlačevanje, ki gre v škodo predvsem alžirskemu ljudstvu, katerega želja je ustvariti čimprej enotno in neodvisno državo.

MDB »Belokranjski heroji« je končala delo na cesti

Z zadnjim zborom brigade, ki je bil v soboto, 18. avgusta, se je končala druga dekada dela MDB na gorjanski cesti. Petindesetdeset brigadirjev, mladincev iz Bele krajine in Dolenjske, je z enomesečnim delom prispevalo pri gradnji poti, ki bo vezala Belo krajino z ostalo Slovenijo. Za delo in notranje življenje je bila brigada dvakrat posebno pohvaljena, pohvaljena in udarna. Udarnostjo so prejeli za 112-odstotno izpolnjevanje norm in 96 odst. učinkovitih delovnih ur.

Za notranje življenje so v prvi dekadi zbrali 455 točk, v drugi pa 463 od 500 možnih; zato je bila brigada dvakrat posebno pohvaljena. Stevilo pohvaljenih brigadirjev in brigadirj je bilo 30, udarnikov pa je bilo 19.

Da je bilo življenje v brigadi res pestro, nam priča to, da so imeli 10 predavanj, ogledali so

si osem filmov, obiskali tovarni Beti in Novoteksov obrat II, Vinsko klet in Belokranjski muzej. Pripravili so si tri taborne ognje in sodelovali na proslavi v Gradcu in na Hraški. Uspešno so tekmovali tudi v športnih panogah, in sicer med seboj, z Gradščani in Metličani.

Zaključnemu zboru so prisostvovali predstavniki družbenih in političnih organizacij, ki so jim še enkrat zaželeli novih delovnih zmag, zaslužene počitnice ter lepe spomine na brigadno življenje in Belo krajino.

Ivo Likavec

Najemnine za poslovne lokale v novomeški komuni

Z odlokom o najemninah za poslovne lokale, ki je bil sprejet na zadnji seji ljudskega od-

bora občine Novo mesto, je rešeno že dlje časa pereče vprašanje. Z njim je področje občine razvrščeno v tri predele, v vsakem izmed njih pa veljajo za najemnine posebne tarife. V prvi predel spada Novo mesto, kjer se lahko gibljejo najemnine za poslovne lokale v mejah od 130 do 500 din za kvadratni meter, drugi predel zajema Dol, Toplice, Žužemberk, Strazbo, Vavto vas in Sentjerne; s tarifo od 100 do 400 din, tretji predel pa vse ostalo območje, kjer se giblje najemnilna od 50 do 300 din za kvadratni meter. Najemnik in stanodajalec se v mejah tega odloka prosto sporazumejeta o višini najemnine, vendar ta ne sme biti v nobenem primeru za več kot 20 odst. nižja od najemnine, določene z odlokom. Najemniki lokalov v stavbah, ki so v družbenem upravljanju, plačujejo komuni še prispevek v sklad z gradnjo stanovanjskih hiš, ki je enak polovici prispevka za stanovanjsko skupnost.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Albert Jakopič-Kajtimir je v razgovoru z dopisnikom »Borbe« iz Ljubljane izjavil, da postaja organizacija SZDL po V. kongresu SZDL Slovenije čedalje bolj aktivna, zlasti se, ker so osrednja vprašanja, ki jih rešuje, postala najbolj aktualna v komuni. Iz dneva v dan raste interes in pripravljenost občanov, da sami rešujejo svoja vprašanja, hkrati pa raste tudi ugled in moč Socialistične zveze. — Tovariš Jakopič je dejal, da smo določeno rotacijo — na nivoju občine in okraja — imeli že pred tem. Zdaj gre za dosledno izvajanje rotacije v tem smislu, da v vodstva Socialistične zveze krajevne, občinske organizacije pridejo novi, predvsem mlajši ljudje, ki so doslej s svojim delom že mnogo dokazali. Novi ljudje bodo vnesli vrsto novih prijemov, pogledov, energije in svežine v delo organizacij. Toda ne gre za spremembe zaradi sprememb. Pri rotaciji gre za naravni proces dviganja najspodobnejših članov Socialistične zveze na odgovorna mesta. Tudi na vodilna mesta v gospodarskih organizacijah vedno bolj prihajajo ljudje, ki dobro poznajo problematiko svojega podjetja, proizvodnje, tržišča, hkrati pa nenehno skrbijo za uveljavljanje delavskega samoupravljanja. — O pojavih lokalizma je tovariš predsednik dejal, da je to eden izmed elementov, ki nam ustvarja i materialno i politično škodo. Idejne in ekonomske korenine izvirajo iz birokratskih pojmovanj, kjer gre predvsem, da se nekdo uveljavi, izkaže, in iz nesposobnosti, da bi posamezne ukrepe znali oceniti vsestransko, z vsemi ekonomskimi posledicami in koristmi, ki jih lahko prinese jutrišnji dan. »Na splošno je karakteristično,« je dejal tovariš Kajtimir, »da je vsaka komuna videla svojo perspektivo le v velikih dohodkih in še danes ne vidijo tisočih možnosti, kjer bi lahko na drobnih zadevah (od uslug do turizma) ustvarjali prav toliko ali celo še večje dohodke.« — Na koncu je predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije poudaril, da bo razprava o načrtu

nove ustave odprla še celo vrsto novih vprašanj. Ob razpravah o ustavi bo izdelava občinskih statuten dobila jasnejšo in konkretnjšo obliko. Posebej stojijo velike politične naloge pred organizacijami v zvezi z dvigom produktivnosti in proizvodnje ter širjenjem in modernizacijo kmetijske proizvodnje velikih družbenih kmetijskih obratov.

Tito je v četrtek prispel na obisk v Slovenijo. Doslej je obiskal že več krajev na Gorenjskem in Stajerskem. Tako je presenetil z

RAZPRAVA O USTAVI BO ODPIRALA NOVA VPRAŠANJA

obiskom Velenjane, Bohinjske, Železnikarje, ogledal si je Vinski sejem v Ljubljani in v spremstvu vodilnih tovarišev iz Slovenije obiskal še nekatere druge kraje.

V soboto so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli VIII. mednarodni sejem vin, žganih pijač in sadnih sokov, na katerem sodeluje 244 podjetij iz 18 držav. Sejem si je ogledal tudi tovariš Tito. Novinarjem je izjavil, da ga veseli, ker je na sejmu zastopano tolikšno število držav z vinskimi vzorci. »Veseli me tudi,« je nadaljeval, »ker se Jugoslavija uvršča med države, ki pridelujejo kvalitetna vina. Naši vinarji imajo dobre pogoje za proizvodnjo tipiziranih vin, morali pa bi imeti za to malo več smisla. Preveč je istovrstnih vin različnih kvalitet. Zato bi se morali proizvajalci vin združevati s ciljem, da razvijejo moderno kletarstvo in proizvodnjo enorodnih vrst vina, kajti s sedanjim zaostalim načinom proizvodnje, ki je še vedno v naših vaseh, ne bodo mogli prosperirati.«

Kmetijstvo naj daje družbi in sebi več kot doslej

(Nadaljevanje s 1. strani)

2800 ha, letos: na 13.200 ha), vendar se kooperacija ekonomsko ni izpopolnjevala. Ker je ostala na istih stališčih kot v začetku, je kmete in zadruga začela odbijati od sodelovanja. V pogodbenem sodelovanju so številni kmet-

je dosegli rekordne pridelke žita, krompirja in drugih kultur. Dokazali so, da lahko daje zemlja veliko več kot smo tega navajeni doslej! V pogodbeno sodelovanje pa bo treba vnesti nove prvine, da bosta imela od tega več koristi tako kmet kot zadruga.

ljana se ne zanimajo, uspeh podjetja jim je deveta briga — saj hodijo premnogi izmed njih v podjetja samo počivati, polovico življenja pa preživijo v ubadanju na svojih krpah zemlje. Največ teh »pol-kmetov« je v okolici industrijskih središč. Prav tu pa mora nastati moderna kmetijska proizvodnja na velikih, zaokroženih zemljiščih. Občine bodo morale z davčno politiko doseči, da bo ponudba zemlje v okolici mest rasla hitreje kot doslej, bodisi da gre za odkup, zakup ali za dolgoročno pogodbeno proizvodnjo.

Se nečesa ne smemo prezreti: v okraju raste število davčnih zavezancev. To nam potrjuje, da se posestva še naprej drobijo. V primerjavi z letom 1959 se je do lani število davčnih zavezancev

Na preoranih stelnikih v Dragatušu so zgrajeni hlevi za 360 glav goveje živine; zdaj gradijo tu še senike. V odprtih hlevih se živina prav dobro počuti in se tudi lepo redi. (Foto: Jože Skof)

KAJ PA PODROČNI ZADRUŽNI SVETI?

Zadnja reorganizacija zadrug v okraju je dala dobre uspehe povsod tam, kjer se je nova, združena, zadruga razvila v močno kmetijsko gospodarsko enoto. V novem, zaokroženem področju postaja čvrst uresničevalec socialistične politike na vasi. Zdaj majo že vse zadruga v okraju močne ekonomije z lastno proizvodnjo. Žal področni zadrugi svet, ki naj bi vodil gospodarjenje na svojem območju, niso naredili dovolj. Področni zadrugi svet v Podbočju, Mokronogu, na Dvoru in še drugje se niso niti enkrat sestali! Seveda se zadrugi svet v takih primerih ne more krečiti. V teh krajih imajo zdaj samo majhne trgovine, mor-

da še odkupno postajo za kmetijske pridelke, pri tem pa na tisoče hektarov plodne, a ne dovolj izkoriščene zemlje! Prav tam pa kmetje kupujejo stroje in delajo z njimi usluge sosedom (seveda ne brezplačno). Družbena posestva so imela za kooperacijo doslej zelo slab posluh. Zaprle so se vase in se za sodelovanje s kmeti ne zanimajo, čeprav bi lahko — tako kot zadruga — veliko pripomogla, da bi se privatni kmet začel spreminjati v proizvajalca polizdelkov. Ponemok posestva slabo gospodarijo (letosnja košnja!), to pa seveda odbija vsakega dobrega gospodarja-kmeta od sodelovanja s posestvom ali ekonomijo.

V GOZDARSTVU BI LAHKO IMELI NA LETO 3 IN POL MILIJARDE VEČ DOHODKOV

Kar 46 odst. vseh površin v okraju pokrivajo gozdovi; dve tretjini je privatnih, v njih pa je komaj 30 odst. »gospodarskih gozdov«, medtem ko so druge površine izsekane, neurejene in pod. To so posledice dolgotrajnega slabega gospodarjenja in nenačrtnosti. V družbenem sektorju, ki ima 35.000 ha, pa je kar 80 odst. dobrih gozdov; upravlja jih KGP Novo mesto in KGP Brežice. V privatnih gozdovih znaša letni prirastek lesa največ do 2 m³ na leto, v gozdovih splošnega ljudskega premoženja pa 3 do 5 kubikov lesa. To je razlika med načrtnim in nenačrtnim gospodarjenjem v gozdovih. To pa hkrati pomeni, da izgubimo vsako leto v okraju 3 in pol milijarde dinarjev.

Zato gre zdaj v gozdarstvu za ločitev med kmetijstvom in gozdarstvom v korist obeh panog. Z zasebnimi gozdovi upravlja jo zadruga; nekatere prav zgledno in napredno, druge spet slabo in malomarno. Gospodarjenje z gozdovi terjajo po novem zakonu — zveznem in republiškem — veliko več reda in načrtnosti. Treba bo obnavljati, sekati tam, kjer je les zrel (ne pa vsako leto kar vseprek!), les iz gozdov pa mora iti tja, kjer ga skupnost najbolj

dvignilo za 1500! Vedno več je dedičev, ki so zaposleni, razen tega pa postajajo lastniki manjših površin zemlje. Tudi davek naj pomaga takemu »kmetu« razmisliti, da se bo lažje odločil, ali bo živel doma in postal res kmet, ali pa bo postal proizvajalec v industriji, na družbenih posestvih ali drugje.

potrebuje! Nihče nima pravice prekupčevati z lesom; gre za podružbljanje gozdne proizvodnje, za nov na-

čin izkoriščanja gozdov. Tudi tu bomo poiskali oblike za dolgoletno pogodbeno proizvodnjo in pod. Za to bodo skrbela tako KGP kot KZ, pri čemer nas bo vodilo načelo, da je treba ustvariti kar največje, zaokrožene gozdne površine in v njih sodobno gospodariti. Pri tem pa moramo nuditi kmetu možnost, da bo z delom v gozdu kar največ zaslužil; postati mora soproduktivec, nikakor pa ne trgovec z lesom! (Tudi o gospodarjenju v gozdovih bomo poročali še posebej, saj zanima to vprašanje širok krog naših bralcev.)

LJUDSKI ODBORI NAJ SPREMEMIJO ODNOS DO KMETIJSTVA

V razpravi so odborniki in gostje opozorili na uspehe v kmetijstvu, pa seveda tudi na napeke in naloge, ki so zdaj pred nami. Čutili je bilo, da ObLO zares še nimajo pravega razumevanja za potrebe posestev in zadrug. Tako še vedno niso urejeni prenosni zemlje SLP v roke družbenih posestev in KZ. Kataster

in zemljiška knjiga bi morala poslovati hitreje, ko gre za prenose lastništva. Davčna politika bi morala n. pr. upoštevati tudi to, da nudi n. pr. kmet iz Adlešičev svoje posestvo brezplačno, kmet iz Krasinca oz. črnomaljski furman pa zahteva za hektar orne zemlje že kar 500.000 dinarjev! Cene je treba za-

res ustaliti, sicer nihanj in nesigurnosti še ne bo konec. Urbanisti bi morali imeti več poslušnosti za nujne potrebe družbenih posestev. Do polproletarcev naj imajo ObLO manj škodljive sentimentalnosti.

Gre za to, da na vsak način dosežemo večjo tržno proizvodnjo. Napeti moramo vse sile in nuditi vso pomoč, da pridejo družbena posestva in zadruga do večjih zemljiških skladov. Glede novih oblik gospodarjenja z gozdovi je treba kmetom podrobno razložiti prednosti sodobne vzgoje gozdov.

Nujno potrebno pa je tudi, da se v vsaki naši občini izoblikuje dolgoročni program za razvoj kmetijstva. Tak plan je treba s sodelovanjem ObLO in vseh prizadetih sestaviti, potem pa ga bodo politične organizacije pomagale sprejeti med svojim članstvom.

Na seji so na koncu sklenili, da bodo stališča izvršnega odbora in okrajnega odbora SZDL o kmetijstvu posredovali vsem ObLO in vsem organizacijam SZDL, ki morajo sprejeti sklepe uresničiti v življenje.

NAPAČNA DAVČNA POLITIKA ZARADI NEVSKLAJENIH NAČEL ObLO

Občinski ljudski odbori v našem okraju zares še niso posvetili kmetijstvu tiste skrb, ki jo že vsi leta nudijo podjetjem, tovarnam, delavnicam, komunalnemu gospodarstvu in drugim službam. K temu je prispevala svoj delež tudi mlačnost političnih organizacij (ZK, SZDL in drugih) in društev, ki puščajo kmetijstvo ob strani. Da se kmetje slabo vključujejo v celoto naše kmetijske proizvodnje, je kriva tudi davčna politika. Na seji so ugotovili, da je bil hribovski kmet preveč obdavčen, mnogo prenižki pa so davki v nižinah in še posebej v bližini mest in delavskih središč. V Sloveniji imamo najnižje davke (o tem

bomo pisali še posebej!); medtem ko se je lani narodni dohodek v okraju povečal v primerjavi z letom 1959 za 60%, gotovinski odkup kmetijskih pridelkov (le-ti pa so bili dražji za 30 odst.) pa za dobrih 31 odst., se je zvišala davčna obremenitev kmetov v okraju komaj za 4,7 odst.! Za tako slabo politiko, ki ne loči donosne zemlje od hribovskih parcel, so krivi ljudski odbori občin, ki prepuščajo taka vprašanja vse preveč samo uslužbencem ObLO. Občinska doklada še ni regulator davčne politike v komuni. Sosednje občine imajo drugačne davčne obremenitve in se jim bomo morali približati.

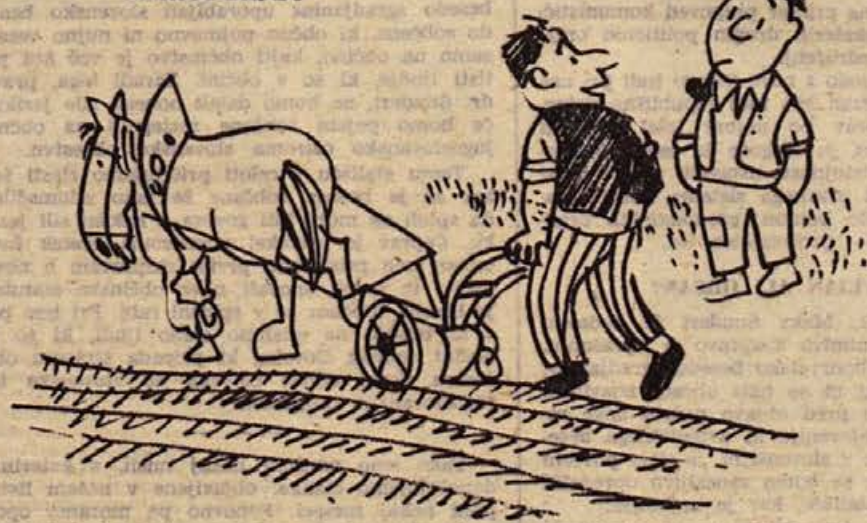
»POLKMETJE« IMAJO V SVOJIH ROKAH KAR 22 ODS. VSEH OBDELOVALNIH ZEMLJIŠČ!

Da je davčna politika v okraju zares huda milina, kot pravimo, pokaže tudi tale podatek:

od 35.851 davčnih obvezancev v okraju je kar 15.450 tistih, ki so hkrati kmetje in

delavci oz. uslužbenci! Ti razpolagajo s 44.000 ha zemlje oz. z 22 odst. vseh obdelovalnih zemljišč v okraju. Dobro vemo, kakšna je produktivnost teh ljudi v tovarnah. Za krepitev samouprav-

TEŽAVE NAŠIH POLKMETOV-MARODERJEV

— Janez, kaj nimaš ta teden bolniško?

— Seveda jo imam, Boštjan! Pa je hudič — nikjer ni počitka! Dopoldne se v tovarni že še nekako prerinem skozi tiste ure, popoldne garam na njivi, zdaj se pa na bolniški dodatno zdravim še s švicanjem...

Hočemo varen promet

Prometna varnost se je v zadnjem letu precej izboljšala. Seveda pa še ni bilo vse, kar bi bilo treba, da bi bilo stanje zadovoljivo. Še vedno zakrivajo vozniki precej nesreč iz vzrokov, ki se vseskozi ponavljajo. Na prvo mesto moramo postaviti prehitro vožnjo, na drugo mesto je nepazljivost in raztresenost soferjev ter na tretje, žal, še vedno — vijenost. To so seveda samo poglavitni vzroki. Največ prekrškov, je razen zaradi prevelike hitrosti, ker voznik nima vozniškega dovoljenja oziroma izpita in izsiljevanja prednosti.

Z ureditvijo križišč in z označbo prehodov za pešce se je promet v Novem mestu precej sprostil. Prehodi pa so slabo vidljivi, ker je bila barva slaba, sredstev za boljše pa ni bilo. Zato se prehodov poslužuje le majhen odstotek ljudi. Težave dela tudi mali promet, vprege in kolesarji, ki pogosto, predvsem kadar je promet največji, povzročajo precejšen zastoj. Taka ovira je v Novem mestu največkrat most v Kandiji. Da bi se srečala dva večja avtomobila, ne da bi pri tem ogrožala pešce na pločniku, je most preozek. Če bi uvedli hojo po levi strani, problema še ne bi rešili. In ga ne bomo rešili vse dotle, dokler ne bo postavljen nov most.

Še naprej bo treba izboljševati prometno vzgojo. Upravniki prometnih objektov je treba bolj kot doslej vzgajati. Vzajati pa je treba ne samo voznike motornih vozil, temveč tudi pešce in kolesarje. Komisije za varnost prometa, ki so bile že pred časom ustanovljene v nekaterih podjetjih, storijo pre-

malo. S predavanji in brošurami bi morale vzgajati kolesarje o osnovnih pravilih za vožnjo po cestah. To bi bilo nujno. Komisije v podjetjih bi lahko naredile največ. Če bi se lotile sistematičnega dela (predavanja, predvajanja filmov), bi uspeh ne izostal. Nenehno bi morale svoje člane opozarjati in vzgajati.

Največ je bilo narejenega na šolah. Na predlog okrajne komisije za varnost pro-

meta se bo začel v osnovnih šolah obvezen pouk o prometni varnosti. Izdelan je bil že podoben učni načrt, ki ga je sprejel tudi okrajni svet za šolstvo in ga predložil pedagoškemu zavodom.

Večjo prometno varnost skušajo doseči tudi s tem, da so zaostri prometne izpite. Obvezno je treba obiskovati tečaje; na ta način hočejo doseči, da bodo na cestah res samo tisti vozniki, ki bodo varno vozili.

Brez cestne mehanizacije ne bo šlo

Rekonstrukcija gorjanske ceste na odseku od Metlike do Trnovca in od Koroške vasi do Zajca se bliža koncu. Cestno podjetje je že končalo vsa zemeljska dela, cestišče pa je pripravljeno za asfaltiranje. Celotna cesta bi lahko bila že v avgustu asfaltirana in odprta za promet, če bi Cestno podjetje razpolagalo z mehanizacijo za asfaltiranje. Ker mora finišer, ki ga bo posodilo podjetje Slovenija ceste, prej opraviti asfaltiranje v Vidmu-Krškem in v Sevnici, bodo asfaltno plast na rekonstruiranem delu gorjanske ceste v najboljšem primeru (če bo vreme ugodno!) položili do konca septembra. O načrtih Cestnega

podjetja smo že pisali, vse pa kaže, da bomo morali o nabavi mehanizacije in gradnji asfaltnih baz na našem področju zelo resno razmišljati in s tem pohiteti. Morda bodo še letos nadaljevali z naslednjo etapo rekonstrukcije gorjanske ceste od Trnovca do Badovinca in jo opravili prihodnje leto, če jim bo uspelo s premostitvenimi krediti in angažiranjem lokalnih sredstev obrati dovolj denarja.

»ELEKTROSIGNAL«

LJUBLJANA, Parmova 33

oskrbi električne instalacije šibkega in močnega toka, montira moderne kalorifere naprave za industrijo in v javnih stavbah: bolnišnicah, hotelih, stanovanjskih poslopih in drugje.

Priporočamo naše kvalitetne usluge!

Ze imate DOLENJSKI ZBORNIK, najnovejšo izdajo Dolenjske založbe? Cena 1500 din. Dobite ga v vseh knjigarnah.

»Sprejmite šopek z domačih poljan...«

Tovariš Jože Martinčič z ženo Ani ob letošnjem slovesu v Smarjeških Toplicah

»ODHAJAM POMLAJEN IN PREROJEN...«

Tovariš urednik,
dovolite, da prek našega lista povem nekaj vtisov dragim bralcem Dolenjskega lista, ko odhajam z ženo, hčerko in sinom ter njunima družinama po tako prijetnem oddihu nazaj v Francijo. Nič mi ni hudo, ko se spet vračam; vtisi, ki smo si jih letos nabrali v naši prelepi domovini, mi bodo pomagali, da bom v tujini lažje prenašal pozno jesen življenja. To velja toliko bolj zato, ker sem ob devetem obisku rodni krajev ugotovil, da me moje misli in pričakovanja o vašem napredku, o socializmu v naši domovini niso varala. Že leta 1954, ob prvem obisku, sem videl, da gradijo socialistično ureditev naše dežele ljudje, ki so bili borci za svobodo. Vanje sem trdno verjel v letih njihove borbe, kot tudi v času obnove domovine.

Dragi bralce Dolenjskega lista! Ko sem te pred 9 leti prvič videl na rodni grudi, si me vprašal, koliko stane bicikel v Franciji; pred 4 leti si me spraševal, koliko stane moped; letos, ob mojem devetem obisku, pa sem moral v Novem mestu prav pošteno gledati, kako se dom na Glavnem trgu varno prerinil z ene strani na drugo sprčo tako živahnega avtomobilskega prometa, da sploh ne omenjam Ljubljane! Nisem pa gledal samo standarda v motornih vozilih. Bil sem v kuhinjah naših družin v novih blokih; videl sem njihovo opremo in splošno gospodinjstvo udobje. Povedati moram, da imate v marsičem boljše ureditve kakor v marsikateri razviti kapitalistični državi.

Tega, dragi rojak, mogoče sam ne opaziš, kakor ne vidi vrtnar, kako lepo mu cveto rože na njegovem vrtu; vidi jih res vsak dan, občuduje pa jih tisti, ki ho- di mimo. Spoznal sem, kako narašča vaš standard. To so mi povedali tudi drugi gostje v Smarjeških Toplicah, Francozi in Nemci, ki so opazili, da jih sem ne privlači samo izredna lepota narave, temveč tudi veseli obrazi domačinov, čistoča, lepo oblečeni ljudje. Vse to prinaša veselo vzdušje človeku, ki pride v naše kraje.

Tovariš urednik, moji potomi so sami izrazili, da je pri vas pravi paradiz! Tako sta rekla moj sin in hčerka, ko sta si ogledala lepote Dolenjske, tako so

izjavljali tujci, s katerimi sem govoril. Bodite prepričani, da bomo vsi dobri propagandisti za lepote naših krajev, najboljše in najcenejšo propagando pa vam določijo tudi vsi tisti tujci, ki nalete v naših krajih na lep sprejem in so prevzeti od lepote naše domovine. O Dolenjski, o naših prijaznih in gostoljubnih ljudeh odnašamo tudi letos s sabo najlepše vtise. Odhajam pomlajen in prerojen in spet bom štel mesece do prihodnjega poletja in novega srečanja z rodno grudo!

Lepo pozdravljam vse bralce našega Dolenjskega lista! Vaš

JOŽE MARTINČIČ
z družino iz Francije

ZAKAJ SO TRSNICE UKINJENE?

Tovariš urednik,
v »Kmečkem glaslu« od 23. avgusta sem bral odgovor na vprašanje Jožeta Sikoske s Pokleka 18 pri Brezovici, kjer bi lahko dobil primerno sorto oz. cepljenke za obnovo vinograde. V odgovoru je navedeno, da se lahko cepljenke »šent-

Občinski odbor Socialistične zveze v Vidmu-Krškem je s podružnico Izseljenke matice priredil rojakom prisrčen sprejem — Ogledali so si tovarno celuloze in papirja, posestvo na Žadovinku, Podbočje in Kostanjevico

Občinski odbor SZDL v Vidmu-Krškem je skupaj s podružnico Izseljenke matice tudi letos pripravil za vse izseljenke družabno prireditve. Na tovariško srečanje, ki je bilo 22. avgusta, smo povabili vse rojake iz območja občine, ki so se trenutno zadrževali pri svojih. Za prireditve je bilo veliko zanimanje, saj se je prijavilo nad 40 izseljencev.

V celodnevem programu smo jim hoteli pokazati go-

lovrenke kupijo pri Kmetijski šoli na Grmu v Novem mestu. Kot star vinogradnik sem se v šoli na Grmu pozanimal, če take cepljenke res imajo, pa so mi povedali, da in da trsnice sploh ukinjena in da nimajo nobenih cepljenk za prodajo.

Mar ni škoda, da ni moč dobiti dobrih cepljenk? Ali ni škoda, da nimamo za trg dovolj dobrega cvetja, ki bi ga z lahkoto prodali v tujino? Menim, da ni prav, če piše Kmečki glas o cepljenkah, ki jih pa na Grmu ni mogoče dobiti. Ali je prav, da so ukinjene sploh vse trsnice na Dolenjskem?

JOŽE STRITAR,
Novo mesto,
Kristanova 17

NE TAKO, NOVOMEŠČANI!

Tovariš urednik,
prejšnji teden ste pisali o hoji čez kandijski most. Bo kar držalo, da je »mavada železna srčica«. Doživela sem tole: skupina fantov in deklet je na začetku mosta pravilno zavila na levi hodnik, kakor priporoča to tabla pred mostom. Tam pa jih je srečala starejša, žal moram zapisati tudi, zelo sitna in domišljava Novomeščanka ter jih nahručila: »Kod pa hodite, po desni se gre!« Mladina jo je začudeno pogledala, nekdo pa ji je omenil, da je varneje hoditi po levi strani čez most. Ženska je še naprej godrnjala. S tako trmo seveda ne bomo dosegli varnega prometa.

ZOFKA KALČIČ,
Novo mesto

spodarski in kulturni napredek naše komunne. Najprej je bil na vrsti ogled tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaja«. Razsežnost tovarne in proizvodni postopek sta napravila na rojake velik vtis. Tudi dež, ki je vztrajno rosil, jih ni oviral, da si ne bi podjetja podrobno ogledali. Po ogledu je uprava podjetja vse pogostila s kavo, vmes pa smo se pogovorili o nadaljnjem razvoju naše industrije. Naši izseljenci so predvsem kmečkega porekla. Zato smo vedeli, da jih bo zanimalo, kako se pri nas razvija kmetijstvo. S posebnim avtobusom smo se peljali na Žadovinko, kjer ima krška KZ kmetijski obrat. Ob srečanju s prostornimi polji in polnim hlevom lepe živine so marsikateremu izseljencu šinili spomini v mlade dni, ko se je moral kot otrok ali mladenič pehati po polju, da je bilo pri hiši vsaj malo kruha. Z enakim navdušenjem so rojaki občudovali prekrasne nasade breskev in hrušk na posestvu »Matija Gubeca«. Bogato obložena drevca so bila idealna tarča za fotoparate.

Posebno prisrčno je bilo srečanje z našim kiparjem

prof. Vladimirjem Stovičkom. Skupaj s hčerko prof. Stovičkovo sta razkazala ateleje ter bogato zbirko plaket in kipov.

Pot nas je potem vodila proti Podbočju. Tu smo se ustavili v šoli, kjer letuje okrog 80 pionirjev s področja Senovega. Pionirji so pripravili za goste prisrčen sprejem. Zavezali so si pionirske rute in se pokrili s titovskimi. Zapeli so nekaj najlepših slovenskih pesmi in izvedli nekoliko recitacij. Dve najmlajši pionirki sta na koncu rojakom podelili šopke rožic, nabranih na domačih travnikih. Vsakega posebej sta nagovorili z besedami: »Sprejmite ta skromen šopek z naših poljan!« Marsikomu je v tem trenutku privrela solza na lice ob spominu na mladost, ki ni bila tako vesela, kot jo preživljajo otroci na letovanju v Podbočju. Na koncu seveda ni manjkalo fotografiranja z vseh strani. Rojaki so se hoteli pionirjem kakorkoli oddolžiti za prisrčen sprejem. Ker tega niso mogli storiti drugače, so jim poklonili nekaj denarja, da bodo kupili žogo ali kaj podobnega.

Osemdeset parov mladih

»PIONIRJEV« samski dom je dograjen

V torek, 28. avgusta, so pri SGP Pionir slovesno odprli nov samski dom, razvil sindikalni prapor in ustanovili sindikalno športno društvo »Pionira«. Novo, zelo lepo stavbo so pričeli graditi pred dvema letoma, veljala pa bo okoli 85 milijonov din. Notranja ureditev stavbe je sodobna, v njej bo 182 ležišč za Pionirjeve delavce. Največ je 3-posteljnih sob, nekaj tudi 4-posteljnih. V vsaki sobi so razen postelj še nočne omarice, izdelane zidne omare iz ivernih plošč in miza s stoli. Vse pohištvo je kovinsko. V vsakem nadstropju je dovolj sodobno urejenih sanitarij ter umivalnic s toplo in mrzlo vodo. Kurjava je centralna. V kletnih prostorih je kopalnica z 10 tuši, dvorana za družbene organizacije in sodobno urejena kurja palnica s pralnimi stroji in sušilnico.

V pralnici samskega doma so pratori spalne in zobne cortre ambulantne čakalnice. Prvi gosti, ki jih bo novi samski dom sprejel, bodo udeleženci republiških športnih iger gradbincev, ki se prične v petek.

ELES

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE,

ki združuje

- proizvodna podjetja,
- elektroprenos,
- podjetje v gradnji,
- in upravo v Ljubljani,
- skrbi za redno,
- proizvodnjo, prenos
- in razdelitev
- električne energije.

Pred razpravo o novi ustavi

O privatni lastnini zemlje in osebni lastnini govori tudi program Zveze komunistov Jugoslavije, ki med drugim pravi, da se proces podružbljanja zemlje ne bo odvijal s pomočjo prisilne splošne nacionalizacije ali drugih podobnih sredstev, ampak predvsem s postopno socialistično preobrazbo vasi — bodisi z združevanjem v zadrugah ali prek kooperacije kmetov z družbenim sektorjem v kmetijski proizvodnji. Ta kooperacija mora temeljiti na uporabi sredstev moderne, velike kmetijske proizvodnje, s katerimi razpolagajo izključno samo gospodarske organizacije socialističnega kmetijskega sektorja. Toda kljub obstoju privatne zemljiške lastnine, je treba vedeti, da je zemlja splošna dobrina. Na njeni ustrezni obdelavi ni zainteresiran le njen lastnik, ampak vse prebivalstvo, se pravi vsa skupnost, ki ima pravico družbenega nadzora, ali je zemlja zadovoljivo obdelana in če daje možne donose.

Iz programa je tudi razvidno, da Zveza komunistov Jugoslavije smatra osebno lastnino kot bistveno osebno pravico in spodbudo za osebno ustvarjalno dejavnost. Od obsega lastnine sredstev osebne potrošnje in osebne rabe je odvisno udobnejše, lažje in srečnejše življenje delovnih ljudi.

NOVOST: USTAVNO SODISCE

Pri nas te institucije, namreč ustavnega sodišča, doslej nismo imeli. V buržoasnih državah, kjer je ta institucija že zelo stara, je naloga ustavnega sodišča braniti kapitalistični družbeni

red, se pravi konservirati stare, preživele družbene odnose. Znana je vloga ustavnega sodišča Zahodne Nemčije, ki je izdalo nekaj izrazito reakcionarnih aktov za zadušitev naprednih, demokratskih sil, na primer prepoved komunistične partije in nekaterih drugih političnih organizacij oziroma združenj.

Slišati je, da bodo z novo ustavo tudi pri nas uvedena tako zvezna kot tudi republiška ustavna sodišča. Čeprav bo najbrž izšel poseben zakon o postopku, je mogoče že sedaj domnevati, da bo v pristojnosti ustavnih sodišč zavarovanje enotnosti pravnega sistema, zaščita samoupravnih pravic komun, gospodarskih organizacij, človeka — proizvajalca itd.

DRŽAVLJAN ALI OBCAN?

Univ. prof. dr. Maks Šnuderl je nedavno v Delu začel zanimivo razpravo o vprašanju, kako prevajati srbohrvatsko besedo »gradjanina«. Njegov poziv, naj bi se naši občani izjavili o tem vprašanju že pred objavo načrta nove republiške ustave Slovenije in avtentičnega besedila zvezne ustave v slovenščini, je sicer povsem na mestu, čeprav se bomo zanesljivo opredelili kar za njegovo stališče, ker je najboljše.

Gre pravzaprav za tole: ustava v srbohrvatskem besedilu uporablja pojma »državljanina« in »gradjanina«. Prvega bi po slovensko prevajali z besedo »državljan«, to je oznaka za osebo glede na njen pravni odnos do države (na primer dolžnost obrambe domovine). »Gradjanina« pa, kot pravi dr. Šnuderl, pomeni tistega, ki je

član družbe in v družbeno-političnih odnosih do družbe. Ta pojem je torej pojmovno širši od »državljanina« in vsebinsko drugačen. Zaradi tega zanj ne ustreza slovenska beseda »državljan«, ker potem v slovenskem besedilu zvezne ustave sploh ne bi ločili pojmov »državljanina« in »gradjanina«, ampak bi kar oba prevajali s slovensko besedo »državljan«.

Dr. Šnuderl predlaga, da bi za srbohrvatsko besedo »gradjanina« uporabljali slovensko besedo »občan«, ki občno pojmovno ni nujno vezan samo na občino, kajti občinstvo je več kot pa tisti ljudje, ki so v občini. Zaradi tega, pravi dr. Šnuderl, ne bomo delali nobene sile jeziku, če bomo pojem »občan« raztegnili na občno jugoslovansko oziroma slovensko občestvo.

Temu stališču v celoti pritrjujemo zlasti še, ker se je beseda »občan« že tako udomačila, da sploh ne more biti govora o kakšni sili jeziku. Čeprav je pretekel razmeroma kratek čas, odkar smo prisluhnili prvim razpravam o novi ustavi in začeli snovati nove občinske statute, je beseda »občan« že v splošni rabi. Pri tem pa s to besedo ne mislimo samo ljudi, ki so v občini, ampak človeka, ki pripada širšemu občestvu, torej odnos človeka do slovenske in jugoslovanske skupnosti.

Tako smo nanizali nekaj misli, s katerimi dopolnjujemo članke, objavljene v našem listu pred nekaj meseci. Ponovno pa moramo opozoriti, da ta naša razglabljanja ne temelje na avtentičnem besedilu osnutka nove ustave. Zaradi tega je seveda mogoče, da se bo treba, ko se bo tudi naš časnik vključil v javno razpravo, povrniti k tem razglabljanjem in kako misel popraviti, dopolniti ali bolje pojasniti.

France Mihalovič

Učbeniki vsaj pet let v uporabi!

Preteklo sredo je svet za šolstvo LRS s sekretariatom IS za informacije sklical tiskovno konferenco, da bi seznanil tisk in širšo javnost s problematiko učbenikov pred začetkom šolskega leta. Skoraj vsako leto je s tem v zvezi precej negotovanja na račun organov, ki so dolžni skrbeti za redno izdajanje učbenikov. Vendar za tako stanje niso krivi vedno organi, ki so za to odgovorni. Da bi pereče vprašanje šolskih knjig kar najbolje rešili, je bila ustanovljena posebna komisija, ki naj bi urejala probleme z izdajanjem učbenikov. Največja težava je nastopila z novo šolsko reformo, saj zahteva novi šolski načrt tudi nove učbenike. Pred novim šolskim letom pa imamo še skoraj polovico starih učbenikov, ki niso več primerni. Rokopisi za nove šolske knjige so že pripravljeni, vendar vseh zaradi težav s pregledi in tiskom še niso mogli natisniti.

Pravočasno izdajanje učbenikov je odvisno od rezultatov razpisa in rokopisov. Žal avtorji pogosto zamudijo rok za oddajo del, ki morajo ustrezati v vsebinskem in metodičnem pogledu. Natis in založbo preda svet za šolstvo najnižjemu

ponudniku, pravočasen izid knjige pa je odvisen predvsem od grafičnega podjetja. Tudi krog piscev postaja vedno manjši; deloma zaradi prezaposlenosti, deloma zaradi slabe strokovnosti. Tako se pogosto sploh nihče ne javi na razpis za določen učbenik. V Sloveniji zaradi jezika ne moremo uporabljati učbenikov drugih republik, imamo pa tudi drugačen učni program.

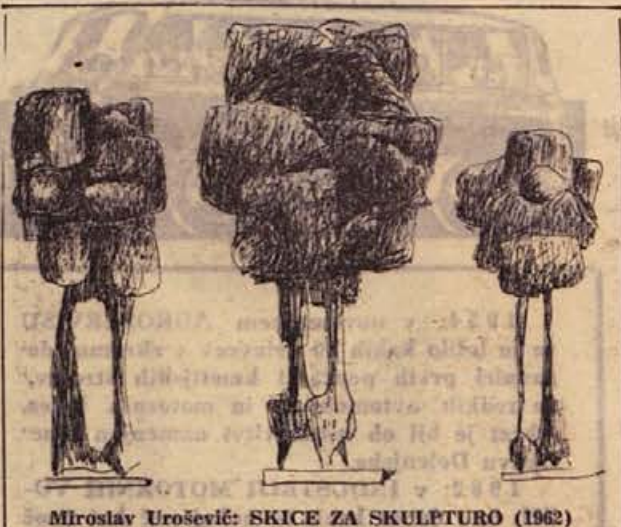
Tudi tisk posveča vse premajhno pozornost učnim knjigam. V bodoče bodo dali učbenike na vpogled redakcijam slovenskih revij in časopisov, saj bi s pomočjo kritike najhitreje odpravili napake, ki jih je v naših šolskih knjigah še vedno precej. Knjige bi morale otroke bolj privlačevati, kar bi se dalo urediti predvsem s pestrimi slikami. Vsaj za osnovne šole bi morale biti vse knjige opremljene z barvnimi slikami, ker bi bile za manjše otroke veliko bolj prikupne. Tako opremljenih pa je za sedaj le malo knjig in bo treba podobnim knjigam posvetiti kar največ pozornosti.

Cene učbenikov so vedno višje, saj so se v petih letih podražile za več kot stodontotno. Vseeno pa so

šolske knjige še vedno najcenejše v Sloveniji; čeprav so drugje grafični stroški glede na večje naklade precej manjši.

Za pomanjkanje učbenikov so čisto krive same knjigarne, ker naročajo premajhne količine knjig in morajo potem sorazmerno dolgo čakati na novo pošiljko. Zdaj izdani učbeniki se bodo lahko uporabljali vsaj pet let, praksa pa kaže, da zmanjka knjig že v treh letih, čeprav je naklada knjig dokaj velika. Iz podatkov knjigarn lahko o-

pazimo, da prodajo skoraj vsako leto enako število učbenikov. Res je, da imajo učenci raje nove knjige, vendar bi bilo treba tudi tu varčevati! To bi bila predvsem naloga podpornih knjižnic po šolah, ki jim pa posvečamo premajhno skrb. Podporne knjižnice bi lahko kupile knjige od dijakov, ki so končali razred, in jih drugo leto prodajale novim po nižjih cenah. Tako bi lahko zagotovili potrebno število učbenikov, za mnoge pa bi to pomenilo tudi cenejše šolanje.

Miroslav Urošević: SKICE ZA SKULPTURO (1962)

SAYONARA, SAYONARA!

Tako je zapisal japonski umetnik Koichiro Shiota v knjigi spominov, ki jo hrani Gorjupova galerija v Kostanjevici.

Koichiro Shiota je profesor na univerzi v Tokiu. Njegov oče je poslanec. V družini so sami intelektualci. Koichiro se je odločil, da bo študiral kiparstvo, vendar ga oče ni pustil in ga je zmeraj opominjal na star japonski pregovor: »Dober umetnik zmeraj v bedi živi.« Tako se je moral odločiti za študij zgodovine in zemljepisa. Ko mu je bilo devetnajst let, je bil že profesorji pripravnik na eni izmed gimnazij v Tokiu. Umetnost ga je še vedno klicala, zato je začel študirati kiparstvo. Ko je po osmih letih trdega študija na akademiji opravil diplomsko in slednjič še specialko, je povedal tudi očetu. Ta je dejal: »Če že mora biti, naj bo!« Tako je Koichiro Shiota postal akademski kipar. Ker je pokazal izreden talent in opravil vse izpite z odliko, je bil imenovan za asistenta na umetnostnem oddelku univerze.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Pod tem naslovom je v glasilu japonskih umetnikov izšel članek, v katerem

Koichiro Shiota piše o svojem prihodu v Jugoslavijo in o simpoziju ter o tem, kaj in kako bo delal. Med drugim piše tudi tole: »Tu sem bil prvi gost. Ljudje so

Ljilje Perko: Japonski kipar Koichiro Shiota (Kostanjevica, 1962)

me zelo prijazno in navdušeno sprejeli. Jodi so zame popolna novost. Klima je precej hladna. Pijem mineralno vodo. Tu je zelo miren kraj in ljudje so zelo zelo ljubezni.«

Casopis izhaja vsakih štiri

rinajst dni in prinaša novice s področja umetnosti z vsega sveta. Pisan je v japonsčini in ko nam je združenje japonskih umetnikov poslalo en izvod kot dokument, smo vedeli, da je članek o naši kulturni prireditvi v njem samo po tem, ker smo videli sliko Kostanjevice. Isto se nam je zgodilo tudi s hebrejskim časopisom, ki izhaja v Tel Avivu.

VASO DEZELO POZNA MO

»Lanskega simpozija v Jugoslaviji so se udeležili trije japonski umetniki, pripoveduje Shiota. «Vsi so mnogo pripovedovali o njem in o vaših ljudeh ter deželi. S Tanako se osebno dobro poznam. Mnogo mi je govoril o vas vseh ter me pred mojim odhodom seznanil z raznimi nadrobnostmi. Kljub vsemu pa si le nisem mogel predstavljati, da je tu tak mir, da so tu taki ljudje in da je vaša dežela tako lepa. V času svojega bivanja pri vas sem izdelal mnogo risb in te danes vaši galeriji. Fotografirajte jih ter pošljite fotografije japonskim časnikom, ki jih bodo radi objavili. Jaz sam se vrnem v domovino šele na pomlad, ko grem na študijsko potovanje po vseh evropskih državah, nato pa v Afriko in Ameriko, tako da bom do pomladi počasi prišel okoli sveta. Astronavti potujejo hitreje, umetniki še vedno počasi in tudi to ima svoj prav. Obljubljam vam, da bom mnogo pisal o vašem simpoziju, o vaši deželi in še posebej o vašem gradu, s katerim imate take sijajne načrte! Naši osrednji umetnostni reviji sem že poslal daljši članek. Tudi o Gorjupovi galeriji

bom pisal. Videl sem nešteto ljudi, ki so jo v tem času obiskali, videl sem jih, kako natančno si ogledujejo umetnine v njeni. To je nekaj povsem novega in prav je, da tudi naši ljudje vedo kaj o tem. Ko sem prišel, se mi je vse skupaj zdelo zelo čudno. Pisali so mi, da bom stanoval v šoli, in ko sem dobil sobo, si nisem mogel razložiti, kakšna šola je to.«

SLOVO OD JUGOSLAVIJE

Prof. Koichiro Shiota je zapisal: »Odkar sem prišel, je minilo že dva meseca. Tukajšnji ljudje so tako prijazni in skrbijo zame, kot bi mi bili sorodniki. Poln sem prijetnih občutkov. Se dolg čas mi ni in kar bojim se slovesa. Ne, ne, tega ne morem nikoli pozabiti. Naredil sem vam »Drevo življenja« in »Koklo s piščetjo, ki jo nosi atlet. Želim mirno življenje vsemu svetu in veselje me, da naletim na take želje povsod, kamor pridem. V simpoziju sem se navezal na svoje kolege in oni name. Bili smo ena družina in ena duša. Verujem v prihodnost, zato sem izklesal drevo življenja in na njem rože, sadje in figuro, ki daje piti — simbole življenja, medsebojnega spoštovanja, razdajanja in miru. Tu sem veliko risal. Rad bi vse pustil tu, toda moja domovina ne leti v miru ne pozna. Cutim za dolžnost, da to pokažem našim ljudem. Jugoslavija je dežela, ki mi bo po svojih lepotah, pristranskih ljudeh in ustvarjalnosti ostala v večnem spominu. Sayonara, sayonara...«

ZA SALO IN ZARES

Tegale pogovora ne bi mogli napisati, da nam ni ustrezljivo priskočila na pomoč ljubljanska Japonka Kondo-Skuskova, ki nam je ljubezljivo prevajala vse Shiotove pripovedovanje, za kar se ji lepo zahvaljujemo. In še nekdo nam je pomagal — akademski slikar Ljilje Perko. Prišel je na obisk, in ko je odhajal, je prišel po slovo tudi v park, kjer smo sedeli s Shioto in zapisovali njegove odgovore.

»Ljilje, nobene fotografije nimamo pri roki, da bi jo objavili v članku o Shiroti.« Perko se je sicer mudilo na avtobus, toda kljub temu je vzel flomaster in narisal Shioto kar na paket, ki ga je imel pod pazduho. Hitro smo s paketa izrezali Shioto podobo, ki jo danes objavljamo. Tako smo zaključili pol za salo, pol za res pogovor z japonskim umetnikom, ki mu ob koncu želimo, da bi se srečno vrnil v deželo vzhajajočega sonca in da bi mu lepi vtisi o naši domovini nikoli ne zbledeli. LADO SMREKAR

Obvestilo Dolenjskega muzeja

Po sklepu muzejskega sveta Dolenjskega muzeja dne 11. 8. 1962 je s 1. septembrom 1962 tudi v Dolenjskem muzeju, kot že v vseh ostalih muzejih v državi, uvedena vstopnina. Se nadalje ne plačujejo vstopnine učenci in dijaki vseh šol ter vojak. 50-odstotni popust uživajo skupinski obiski družbenih in ostalih organizacij. Vstopnina bo znašala za osebo 50 v rednem dopoldanskem času obiskov. Za izredni popoldanski obisk pa je treba plačati vstopnino 100 din za osebo. Za unaprej najavljene popoldanske skupinske obiske velja ista vstopnina kot za čas rednega obiska. Dolenjski muzej je za obiske odprt vsak dan od 8. — 12. ure (ob nedeljah od 9. —

12.). Popoldanski obisk je možen med 15. — 18. uro.

Dolenjski muzej stalno izpopolnjuje svoje zbirke in novo pridobljene predmete razstavlja v že obstoječih oddelkih: arheološkem, kulturno-zgodovinskem, zgodovinskem in NOB; pripravlja etnografski oddelki ter predvsem galerijo umetnin. Dolenjski muzej je v vsem svojem desetletnem obstoju opravljal kulturno-prosvetno dejavnost tudi s tem, da so bile njegove zbirke doslej vsem obiskom brezplačno dostopne. Uprava Dolenjskega muzeja prosi svoje obiskovalce, da ta sklep muzejskega sveta sprejmejo z razumevanjem.

Danes zbor proizvajalcev ObLO Novo mesto

Na današnji 21. seji zbora proizvajalcev ObLO Novo mesto, ki se bo začela ob 9. uri v sindikalnem domu, je na dnevnem redu najprej poročilo o uresničitvi letošnjega občinskega plana do konca junija. Sledilo bo poročilo o stanju v industriji perila in v pletilstvu »Dolenjka« v Mirni peči.

V Sevnici izreden pridelek hmelja

Letošnji pridelek na hmeljiščih kmetijske zadruge Sevnica je izredno lep. Na delovščini Loka, ki obsega 10 ha hmeljišča, bodo pridelali povprečno 15 stotov na 1 ha, na delovščini Kompolje pa, kot vse kaže, okoli 21 stotov na 1 ha. Hmeljev nasad, na katerem bi po oceni obrali letos izreden pridelek 30 stotov na ha, se je v petek, 17. avgusta, zrušil; pri tem se je nekaj hmelja poškodovalo, obrali pa so 22 stotov na hektar. Ker je bilo treba z obranjem pohiteti, da ne bi bilo prevelike škode, so dali obralce vsi delovni kolektivi iz Sevnice, za pomoč pa so prosili tudi JLA, ki je takoj poslala 200 vojakov. Sevniki hmeljarji so z njimi zelo zadovoljni, ker pridno obirajo.

Iz Metlike

Upraviteljstvu osnovne šole v Metliki je v poletnih mesecih uspelo dobiti delavce za preurejanje sanitarnih prostorov, pleskane hodnikov in nekaterih prostorov v stari šoli.

Izgubili smo dobrega pedagoga

Številne prijatelje in znance je 21. avgusta pretresla vest, da je na zdravljenu v Slatini Radencih nenadoma umrl profesor Vinko Dular iz Novega mesta. Zadel ga je kap.

Profesor Vinko Dular je bil znan in priljubljen pedagog. Pred vojno je imel zasebno ekonomsko šolo na Smihelski cesti v Novem mestu. Ko je bila po vojni ustanovljena v Novem mestu srednja ekonomska šola, je bil profesor Dular njen prvi ravnatelj. Do konca letošnjega šolskega leta je poučeval na srednji ekonomski in administrativni šoli v Novem mestu. V času poučevanja je posredoval svoje bogato znanje številnim mladim kadrom, ki jih je vsa leta po vojni hudo primanjkovalo. Med učenci je bil priljubljen zaradi svoje pripravljenosti in posebno po ljudski načinu poučevanja.

Doma je bil iz znane Dularjeve družine v Jurki vasi, kjer je do pogreba tudi ležal na mrtvaškem odru. Na zadnji poti v četrtek popoldne, 23. avgusta, so ga spremlili številni znanci in prijatelji, učenci srednje ekonomske in administrativne šole z učiteljskim kolektivom na čelu, dalje številni prosvetni delavci drugih šol, vaščani in domačini iz okolških vasi. V sprejodu, ki se je razvil od rojstne hiše v Jurki vasi proti

pokopališču v Vavti vasi, so pred goščo na pihala iz Straže njegovi učenci nosili številne vence. Pred rojstno hišo se je od njega poslovil domačin tov. Ljilje Dular iz Straže, pred odprto družinsko grobnico v Vavti vasi pa ravnatelj srednje ekonomske in administrativne šole tov. Karel Marn. V imenu učen-

cev se je od svojega vzgojitelja poslovil z globoko zahvalo za posredovano znanje absolutno te šole tov. Ljilje Jožef. Ob njegovih toplih besedah ni nobeno oko ostalo brez solz.

S smrtjo profesorja Dularja je nastala občutna vrzel v vrstah vzgojiteljev ekonomske stroke.

Vlado Lamut: Po poteh Gorjanskega bataljona Pri Miklavžu na Gorjancih (1961)

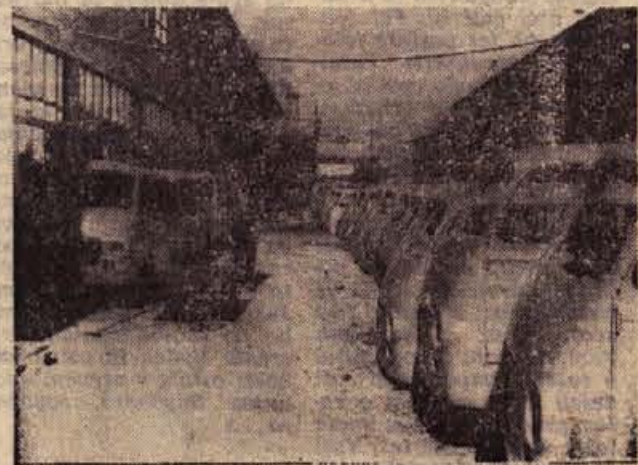

1954: v novomeškem AGROSERVISU se je lotilo kakih 30 delavcev v skromni delavnici prvih popravil kmetijskih strojev, še redkih avtomobilov in motornih koles. Obrat je bil ob ustanovitvi namenjen kmetijstvu Dolenjske.

1962: v INDUSTRIJI MOTORNH VOZIL ima danes kruh že nekaj več kot tisoč ljudi, vstevši tudi brežiški obrat. Lahke dostavne avtomobile IMV, ki hitijo po avtomobilski cesti in v gostem mestnem prometu v Beogradu, Skopju, Zagrebu, Ljubljani, Novem mestu in drugod, pozna že na sto tisoče ljudi. Hitri, gibčni KOMBIJI v številnih izpeljankah dobro služijo postajam za prvo pomoč, trgovinam, industriji, obrti, komunalnim podjetjem, servisnim delavnicam, zadržam, mlekararnam in številnim drugim uporabnikom, da ne pozabimo omeniti še gostinske in turistične podjetja. Letos se je KOMBIJU pridružil malo močnejši in večji »brat« KURIR: z njim je naše gospodarstvo dobilo izvršno jugoslovansko vozilo popolnoma domače konstrukcije, namenjeno za hitri medmestni transport ter za prevažanje in dostavo najrazličnejšega blaga v mestih.

V prvem polletju je kolektiv IMV izpolnil svoj letni plan z 59,2 odstotka, v primerjavi z istim časom preteklega leta pa je s tem dosegel indeks proizvodnje 238 in je med podjetji novomeške komune s tako realizacijo med najuspešnejšimi. Ali poznamo IMV?

Menim, da poznamo nekatere naše kolektive in njihov delež pri ustvarjanju narodnega dohodka prav slabo ali pa sploh ne. Med

Kamorkoli in kjerkoli se v tovarni obrneš, naletiš na stisko s prostorom. Tudi vsa dvorišča (na sliki) so zložena s karoserijami bodočih avtomobilov...

kele primere: »IMV? Aha, to so pa tisti v Zablju, ki imajo ves hrib za tovarno poln neprodanih avtomobilov! Aha, poznam, poznam! In to je že kar vse, kar ve povprečen Novomeščan o domači avtomobilski industriji. Včasih je vmes tudi zloba. Na eni izmed avtomobilskih razstav sem pred leti srečal v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču direktorja neke naše večje tovarne in njegovega komercialnega pomočnika.

»Tole je pa naše, kajne? Tole tu pa mi proizvajamo«, ali ne? Norčevala sta se iz KOMBIJA, ki ga je delovni kolektiv IMV prav takrat prvič predstavil javnosti. No, čas teče naprej; direktor, ki se je neslano šalil na račun truda in žuljev mladih proizvajalcev, že nekaj let ni več direktor, po cestah naše države — in zdaj tudi že v Turčiji! — pa vendar vozi v zadovoljstvo mnogih naročnikov že več kot 1500 avtomobilov domače proizvodnje.

● PREGOVOR, KI V NOvem MESTU NAJTRŽ NE VELJA

»Vsak berač svojo malo hvalilo so rekli že stari ljudje. Kaže pa, da to za marsikoga v Novem mestu ne bo držalo. Ni prijetno vedno znova poslušati pikre, zbadljive opazke posameznikov, ko govorijo o napredku domače industrije. Poleg težav in neštetih ovir, s katerimi se je moral spoprijeti mladi kolektiv tovarne IMV, so bile opombe take vrste kakor sitne muhe, ki so vedno znova in znova pikale. No, nemerjeve, čema v čast je treba povedati, da so se za taka zbadanja menili vsa leta nazaj veliko manj kot za reševanje težkih problemov, s katerimi se je bilo treba spopadati pri izdelovanju avtomobilov.

Niso mlačje solze začeti nekaj iz nič. Od AGROSERVISA preko MOTO-MONTAŽE DO INDUSTRIJE MOTORNH VOZIL je bila dolga in zapletena pot, saj je moral kolektiv IMV začeti skoraj s praznimi rokami. Ni bilo in še danes ni dovolj prostora, kot ga terjata tekoči trak sodobne avtomobilske proizvodnje. Manjkalo

Sodobno - ekonomično - enostavno - poceni!

ih sicer za redno proizvodnjo imel dovolj. Nekaj je bilo v prvem polletju težav tudi z reprodukcijskim materialom, na realizacijo plana pa je vplival tudi delni zastoj v prodaji avtomobilov. Vendar v podjetju računajo, da bodo izdelali letos kar 50 odstotkov več avtomobilov kot lani. Tako so na primer že do 15. avgusta izdelali 777 voz, medtem ko je znašala lani

trgu sprejet kot tipično, prav za naše razmere skonstruirano lahko dostavno vozilo. Tehnično je program uresničen, vedno znova pa se kaže, da je trg sprejel tudi kombinacije, ki jih je prišel naš KOMBI in zdaj še KURIR... mi je med drugim razložil direktor tovarne Jur Levčnik, ko sem ga prosil za mnenje ali je IMV našla svoje mesto v jugoslovanski

meta lahki dostavni avtomobil. KOMBI IN KURIR sta zavoljo svoje izredne praktičnosti, raznovrstne uporabnosti in malih eksploatacijskih stroškov kot nalašč za naše razmere. Odtod tudi njuna priljubljenost. Zdjati ni več slišati začetnih pomislekov kupcev, da gre za »dvotaktno masino«. Življenska doba takega motorja je izredno dolga, vzdrževalni stroški pa veliko manjši kot pri drugih vozilih s podobnimi transportnimi nameni.

Res je, da je v prodaji avtomobilov letos zaradi znanih vzrokov povsod v državi nastopil trenuten zastoj. Kolektiv IMV je dobil zvezni kredit za kreditirano prodajo svojih vozil. Tudi manjša trgovska, gostinska, industrijska, komunalna in obrtna podjetja si zdaj lahko nabavijo dostavni avtomobil IMV, če zagotovijo 40 odstotkov lastne udeležbe. Ostalih 60 odstotkov jim kreditira tovarna na pet let s 6-odstotnimi obrestmi.

● DOSLEJ ŽE 11 RAZLIČNIH TIPOV KOMBIJA

V Novem mestu smo kombine spoznali pred leti najprej kot poštne dostavne avtomobile v različnih olivnozelenih barvah. Odtlej so v tovarni izdelali še deset novih variant dostavnega avtomobila: odprti in zaprt kombi, mal avtomobil, specialne izvedbe kot so: sanitet, vozilo za potrebe LM, posebno intervencijsko vozilo za službo LM, servisni kombi in podobno. Med najnovejšimi izdelki IMV je kombi v obliki lahkega gasilskega avtomobila z pet moč posadke, toda z vso opremo za gašenje manjših požarov. S takim avtomobilom — prvi ga bodo imeli v okraju brežiški gasilci — lahko zelo hitro in uspešno posredujejo, saj premaga tudi hude klance. Spet je izredna okretnost novega avtomobila velika prednost tudi za slabe in ozke ceste, za obračanje v vasi in podobno. — In še: avtomobil IMV so med najcenejšimi vozili te vrste. Poleg sodobnega in ekonomičnega: še poceni!

V perspektivi za avtomobil IMV 1250 KURIR, ki je prišel na naš trg pred nekaj meseci, je med drugim zapisano:

»Mnogo marljivih ljudi je sodelovalo pri konstruiranju in izdelavi tipa IMV 1250 KURIR. Pri tem

Tukajle sestavljajo karoserije (glavna montažna točka)

celoletna proizvodnja 712 avtomobilov. Bitka za plan se je v IMV zares razmahnila šele letos, ko so uredili nekatera osnovna vprašanja proizvodnje in dobre kooperacije.

● REALNO PLANIRANJE: POGOJ ZA USPEH!

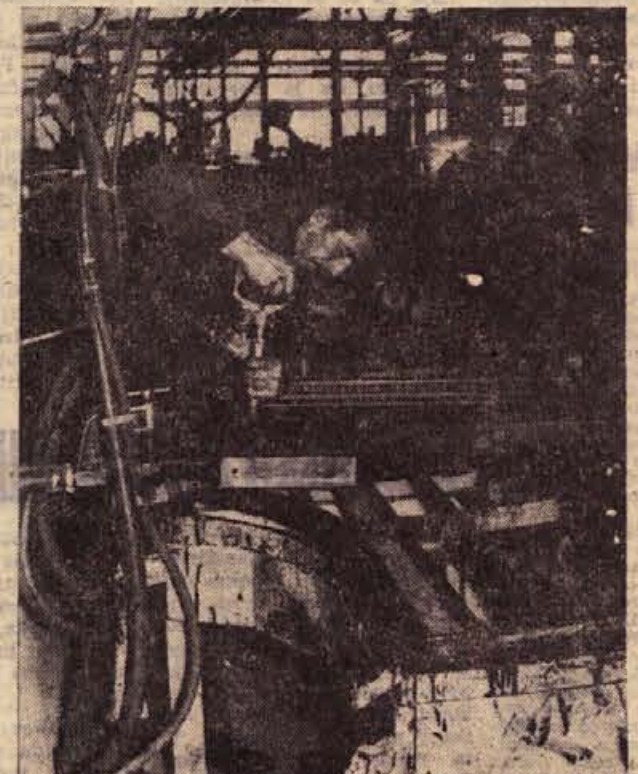
»Z večletnim delom smo uspeli izdelati jugoslovanski domači avtomobil s popolnoma našo konstrukcijo. Proizvodnja je stekla, dostavni avtomobil IMV je produkcijsko »osvojen«, kakor pravimo v praksi. Realno postavljene proizvodni programi so pomagali, da je naš avtomobil na jugoslovanskem

avtomobilski industriji. Držalo bo tudi dejstvo, da je kolektiv IMV v razvoju domače avtomobilske industrije prišel najdlje: zdaj imajo vozila IMV samo še 20 odstotkov uvoženih delov, se pravi motor avtomobila. Vse ostalo izdelajo bodisi v IMV sami ali v koprodukciji z drugimi domačimi podjetji, kolikor ne gre za posamezne kompletne dele, ki jih že izdeluje domača industrija. Prav glede odvisnosti od uvoza pa pripravlja IMV še najvažnejše: že teko pripravbe, da bodo dostavni avtomobili iz Novega mesta dobili tudi motor domače izdelave. Razen izboljšane de-

Alkohol je smrtni sovražnik reda in varnosti na cestah!

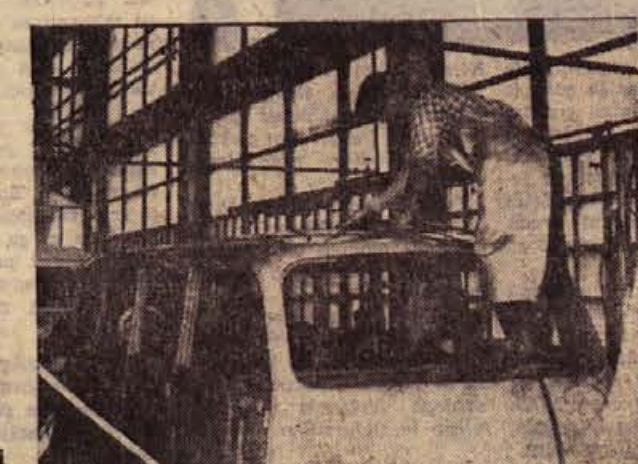
Del lakirnice z novo sušilno pečjo

Točkovno varjenje sprednjih vrat vozila IMV

Pogled v montažno halo IMV: obdelava sestavnih delov avtomobila IMV

Brušenje karoserije v lakirnici

JACK LONDON:

KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL: Stanko Simenc
RIŠE: Janez Gruden

55. Kriš je presenečen opazil Joy z očetom. Ta je ravno sedel na tla. »Ne morem več«, je zastokal. »Pretegnil sem si kito. Kar sami nadaljujte in postavite mejnike nad mestom, kjer so našli zlato!« Kriš mu je dal brezovega lubja, da bo zanetil ogenj, ko si bo obvezoval glečenj.

56. Tam, kjer se je komaj vidna gaz izgubila proti jugu, so krenili proti zahodu. Zaporedoma so gazili visok snež. Prodiranje je bilo počasno in dobitvevali so jih začeli zaostati tekmeči. Za njimi se je vlekla strnjena vrsta moč. Ob pogledu nanje so se deklici iskrile temne oči.

57. »Dve debeli hodimo«, je pripomnil Kriš. Joy se je glasno zasmejala. In Cok sta bila presenečena, ko sta zvedela, kako se je Squaw pa je na jugu. Tja je sam odhitel stari predhodnik.

58. Sli so po dolini in se začeli vzpenjati. Za seboj so videli dolgo vrsto moč. Na poti so bili že 12 ur in utrujenost jih je zmagovala. Uredili so si začasno taborišče, kjer so si ocvrli slanino in zmehčali prepečenec.

Več poglobitvenih seminarjev - vso skrb kvaliteti!

Ko pregledujemo delo minule izobraževalne sezone in pripravljamo programe za naslednje obdobje, ugotavljamo, da moramo še in še razmahniti družbeno izobraževanje. Pripravi bi bo treba vse več poglobitvenih seminarjev, hkrati pa razširiti družbeno vzgojo na vse proizvajalce.

Naloge niso lahke in tudi delavska univerza jih sama ne bo mogla opraviti. Pričakujemo, da bomo ob podpori vseh družbenopolitičnih organizacij v občini laže uresničili naše delovne načrte in jih prilagodili skupnim interesom. Tesno sodelovanje z občinskim sindikalnim svetom naj bi delavski univerzi odprlo vrata v gospodarske organizacije, v katere sicer le počasi prodiramo. Do kmetijskega proizvajalca pa si z družbeno vzgojo sploh še nismo utrlji poti. V to ledino bo treba zaorati, saj živimo sredi kmetijskega območja, ki naj bi v perspektivi doživelo precejšen

razvoj. Napredek zagotavlja jo velike investicije, ki jih družba vlaga v to gospodarsko panogo. Vzporedno s tem pa bi morali zagotoviti sredstva tudi za izobraževanje. Tovrstne investicije so nujno potrebne in se prav tako obrestujejo.

V analizi dela našega zavoda za preteklo obdobje ugotavljamo, da se je najuspešneje uveljavil idejno-politični del družbene vzgo-

čas (večina zaposlenih je s podeželja — polproletarci, precej pa tudi to, da med delavsko univerzo in občinskim sindikalnim svetom ni bilo pravih stikov. Do sodelovanja je prišlo šele v drugi polovici sezone in rezultat tega so bili seminarji za upravitelje ter seminar za predsednike sindikalnih podružnic.

Ob tem naj omenim še, da so se nekatere gospodarske organizacije obračale na občinski sindikalni svet z željo, da jim le-ta omogoči seminar za člane delavskih svetov po programu, ki ga je izvedla delavska univerza, vendar brez njenega sodelovanja, ker seminarja ne morejo plačati. Smatramo, da ta pot ni pravilna, kajti naš zavod vlaga v izobraževanje in izpopolnjevanje predavateljev določene investicije — (stroški za udeležbo na seminarjih in posvetovanjih, literatura). Podjetje z direktnim izplačilom honorarja predavateljem sicer zmanjša lastne izdatke, prikraja pa delavsko univerzo za dohodeke, do katerih je upravičena. Upamo, da se bomo v bodoče pri tem le sporazumeli.

V prihodnji sezoni namerava delavska univerza Brežice usmeriti svoje delo na področje družbene vzgoje. Odslej naj bi bila njena glavna skrb kvaliteta, to

pa je izvedljivo le s sodelovanjem strokovnjakov, ki jih zlasti v naši občini zelo primanjkuje. Pri nas bodo to še nekaj časa lahko samo honorarni sodelavci. Poskušali pa bomo kljub temu dati čimveč poudarka metodičnemu in strokovnemu izobraževanju predavateljev. K sestavljanju programov bomo morali pritegniti vse družbeno-politične in večje gospodarske organizacije, posebno še tiste, ki so doslej stale ob strani. Šele takrat, ko se bo v programu delavske univerze odražalo skupno delo, bo njen delovni načrt ustrezal potrebam komun-

Ji.

Podružnica DU Trebnje je 10. julija priredila za 44 članov enodnevni izlet na Stajersko. Najprej so se ustavili v Mariboru in si ogledali mesto in muzej, nato pa so se dvignili z žičnice na Pohorje. Po počitku so se odpravili proti Ptuj, kjer so si ogledovali znamenitosti starinskega mesta ob Dravi. Končni cilj je bil Kumrovec, kamor so prispeli že proti večeru. Obiskali so rojstni dom maršala Tita in se potem z nepozabnimi vtisi vrnili domov. Izlet je bil tudi poučen, saj so spoznali precejšen del lepe Stajerske. Na sliki: »naši« na Pohorju.

BREŽIŠKE VESTI

je, ki ga je delavska univerza uresničevala ob tesnem sodelovanju z občinskim odborom Socialistične zveze oziroma občinskim komitejem Zveze komunistov. Ne velja pa to za izobraževanje upraviteljev in kolektivov. Delno je temu krivo pomanjkanje finančnih sredstev, delno to, da je izobraževanje vezano na popoldanski

»KOVINA« na Bizeljskem pred razširitvijo

Splošno kovinarsko podjetje »Kovina« na Bizeljskem je bilo ustanovljeno v začetku leta 1960. Ustanovitve tega podjetja je narekovala potreba po zaposlitvi odvisne delovne sile v bližnjem predelu. Podjetje je pričelo poslovati v obnovljenih prostorih zasebne stavbe in se bavi s strojnimi ključavničarstvom, kleparstvom in kovarstvom. V zadnjem času pa se je specializiralo predvsem za stavbeno ključavničarstvo, kar je kolektivno prineslo večji promet.

V bližnji okolici samo eno tako podjetje, v Krškem, vendar se to podjetje ukvarja v glavnem le z večjimi naročili. Prostori, v katerih bizeljska »Kovina« opravlja svoje delo, aprilo novih strojev ne zadoščajo in ovirajo delovni proces. O razširitvi tega podjetja se je že mnogo razpravljalo. Lani je podjetje preseglo plan za 1,5 milijonov, kar je prineslo 1,5 milijona čistega dohodka. Ta denar je bil v celoti vložen v sklade. Letos je podjetje povečalo število zaposlenih, kakor tudi plan proizvodnje. Zdal dela v »Kovini« že 40 delavcev. V interesu podjetja in tudi občine je, da bi se doma zaposlili vsi delavci, ki sedaj odhajajo na delo v Zagreb in v druge kraje. Zato predvidevajo postopno razširitev podjetja: vsako leto bodo zgradili en nov objekt. Letos bodo zgradili proizvodno halo za okoli 100 zaposlenih, zatem pride na vrsto upravno poslopje, hala in pa nabava popolne strojne opreme za 200 ljudi.

Podjetje dobiva zaradi cene in solidne proizvodnje vedno več naročil, ki prihajajo v glavnem iz sosednje republike. Glavni naročnik je gradbeno podjetje »Udarnik« iz Zagreba, katerega naročila obsegajo 80 odstotkov celotne proizvodnje podjetja.

Sredstva za uresničitev tega načrta bodo kmalu zagotovljena. Nedvomno se bo z razširitvijo podjetja močno dvignila življenjska raven na Bizeljskem, hkrati pa se bo povečal bruto dohodek občine Brežice.

Tml

Rekonstrukcija rudnika v Kanižarici

Rekonstrukcija rudnika rjavog premoga v Kanižarici pri Črnomlju se uspešno odvija. Premogovnik nima dovolj svojih sredstev, saj bodo za ureditev nove separacije in vhodnih jaškov (oboje je predvideno v prvi fazi rekonstrukcije) potrebovali več deset milijonov dinarjev. V ta namen so že najeli pri Splošni investicijski banki v Ljubljani posojilo v znesku

odloži plačilo anuitet za eno leto. Znižanje obresti od poslovnega sklada, ki je predvideno z zveznimi predpisi za premogovnike, bo zmanjšalo obveznosti premogovnika v Kanižarici za nove 4 milijone din.

Preureditev hitro napreduje, tako da pričakujejo obratovanje rudnika v novih pogojih že sredi oktobra letos. Trenutno imajo težave pri namestitvi signalnih naprav. Signalne naprave bodo uvozili, zaradi česar se bo izgotovitev vseh del malo zavlekla.

Rekonstrukcija rudniških naprav je pomembna predvsem zaradi tega, ker je šlo za odločitev o obstoju rudnika. Postavljena je spodnja meja rentabilnosti podjetja, ki določa, da morajo v Kanižarici nakopati najmanj 90 tisoč ton premoga na leto. Ker pa ima rudnik vse pogoje, da proizvodnjo poveča, in da pošlje na trg boljši premog, pričakujejo, da bo v prihodnje obratoval z dobičkom. Nujno pa je, da podjetje raz-

pravlja o tem, kako bi zmanjšali izostanke od dela, ki so znašali v preteklih mesecih celo 25 odstotkov.

Najmlajši 43 stotov pšenice

Najmlajši proizvajalci v naši komunni so nedvomno člani šolske pionirske zadrage v Dragatušu.

Pionirska zadruga ima 1.20 ha zemlji. Letos so pridelali 230 kg pšenice sorte »Etoile de Choisy«. Pridetek je znašal 43 stotov na hektar, medtem ko je bil povprečni pridelok pšenice v občini 20 stotov na hektar. Mladi proizvajalci so ob-

delali in gnojili točno po navodilih kmetijske strokovne službe.

Pridelujejo pa tudi druge poljščine. Tako so letos pridelali 2350 kg krompirja in ga prodali na trgu. Posevek 10 arov fižola v čisti setvi prav lepo kaže. Mladi kmetijski proizvajalci so tudi vestni sadjarji. Pri soli, ki je še v izgradnji, imajo že lep hruškov nasad, oskrbovan po sodobnih načelih. Na Tančji gori imajo višnjeve nasad, nasad jablan in orehov. Mladi proizvajalci se bodo navedli maršala, saj delajo vse po metodah kmetijske proizvodnje. Izkusnje pa jim bodo koristile, da bodo proizvajali na lastnih kmetijah ali velikih kmetijskih obratih.

Za delo pionirske zadrage ima nedvomno največ zaslug šolski upravitelj tov. Stane Zula. Mladi proizvajalci imajo že lepe dohodke, ki jih bodo uporabili za ozkoženje razredov v novi šoli. Tako bodo lahko poslušali radijske ure, obvestila, lekcije tujih jezikov, med drugim pa tudi kakšno veselje. Lahko bodo ponosni, da bodo

ozvočene učilnice plov njihovih lastnih žuljev.

Mladim proizvajalcem čestitamo!

Jože Skof

Peš pot čez železniški most?

Zvedeli smo, da teko med ObLO Novo mesto in Železniškim transportnim podjetjem v Novem mestu pogovori, da bi na konzolah železniškega mostu čez Krko zgradili posebno peš pot, ki bi močno skrajšala prebivalcem Irče vasi in okolice pot v Novo mesto. Leseni most čez Krko pod železniškim mostom bo vsak čas dotrajal in bi bila taka trajna rešitev prehoda za pešce čez železniški most vsekakor varnejša, pa tudi cenejša. Upamo, da bodo pogajanja uspešna, saj gre za vprašanje, o katerem smo pisali že pred desetimi leti.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

51 milijonov din, okoli 2 milijona din pa bo prispeval rezervni sklad ObLO Črnomelj. Da bi premogovniku pomagali iz težav, ga je ljudski odbor oprostil plačevanja proračunskega prispevka iz osebnih dohodkov, upravni odbor občinskega stanovanjskega sklada pa je rudniku

Zlata poroka na Vinici

V nedeljo, 5. avgusta, sta Flaňnikova mamica in očka iz Vukovca pri Vinici praznovala lep jubilej — 50-letnico skupnega življenja. Občinski ljudski odbor Črnomelj je jubilejantoma na njuno željo opravil pri matičnem uradu na Vinici slavnostni obred za zlato poroko.

Zlatoporočenca sta ganjena poslušala nagovor predsednika ObLO Janeza Žuniča, zlasti pa so ju ganile njegove besede: »Še prav posebej pa sta se izkazala v času NOB, za katero sta veliko žrtvovala, celo življenje svojega sina.

Kljub vsem težavam nista klonila, ostala sta čvrsta v borbi za uresničenje pravic delovnega ljudstva in dokončno osvoboditev naše domovine.

Po končanem obredu so jubilejantoma čestitali poleg mnogih tudi pionirji iz Vinice in jima poklonili šopek nageljnkov.

Krajevna organizacija ZB, Socialistična zveza ter vsi njuni znanci želijo, da bi zaslužna in vzgledna zakonca jesen svojega življenja preživela mirno in zadovoljno.

P. F.

Upokojenci z Mirne na Griču v Zabrdju

V nedeljo, 19. VIII. so člani društva upokojencev z Mirne priredili družabni sestanek pri Antonu Gracarju na Griču v Zabrdju. Pod krošnjami dreves je bilo ob dobri kapljici kar prijetno. Upokojenci so se zabavali in obujali spomine na NOB, saj so bili mnogi člani društva partizani, aktivisti in terenci.

Pred vojno je bil na Griču grad, vendar so ga partizani zaradi Italijanov 1942 zažgali. Po vojni je Tone Gracar, ki je rezervni kapetan, odstranil ruševine in ga obnovil, kot vzoren kmet pa si je pridobil spoštovanje okoličanov, saj vsakemu rad pomaga z nasveti.

Odbor društva, ki ima 89 članov, se tvorišur Gracarju zahvaljuje za pomoč in delo pri organizaciji družabnega sestanka.

Jože Jakš

Člani krajevne organizacije združenja vojaških vojni invalidov Dolenjske Toplice, ki ima 136 članov, so pred dnevi organizirali izlet na Plitvička jezera. Med potjo so si ogledali razne kraje Bele krajine in Hrvaške ter spomenike iz NOB. Z velikim navdušenjem so si ogledali lepote Plitviških jezer in slapov. Za prijetno vožnjo se zahvaljujejo podjetju »Gorjanci« in prizadevnemu šoferju Jožetu Stoparju.

V Sevnici pregledujejo vzroke »bolniških« in nesreč pri delu

HTV komisija pri običnem sindikalnem svetu v Sevnici je 3. avgusta razpravljala o nesrečah pri delu, ki so v nekaterih sevnških kolektivih precej pogoste, in o bolniških dnevih, ki niso veliko manjši. Sestav proizvajalcev v komuni je dokaj pester, med njimi pa je največ takšnih, ki imajo razen dela v tovarni ali delavnic doma še krpo zemlje in nihajo med obolimi. 6. avgusta je, kmalu za HTV komisijo, razpravljalo o istem problemu predsedstvo OBSS. Kaj so ugotovili?

V prvem tromesečju letos je bilo v šestih največjih podjetjih: v Mizarski zadrugi, v Kopitarni, v Jugotranu, v KZ Sevnica, v KZ Tržišče-Sentjanž in v Konfekciji Lisca vsega 39 nesreč pri delu, med njimi tri na poti na delo ali na poti domov, na ta račun pa so zaradičasne nezmožnosti za delo izgubili v proizvodnji 1035 delovnih dni. Brez nesreč je bila od naštetih podjetij v prvem tromesečju samo konfekcija Lisca, največ (kar 22) pa jih je bilo v Kopitarni.

Z bolniškimi izostanki ni veliko boljše. V štirih anketiranih podjetjih (Mizarska zadruga, Kopitarna, KZ Sevnica in Konfekcija Lisca) je bilo v prvem tromesečju 5329 bolniških izostankov, v Mizarski zadrugi pa je bilo za 862 bolniških dni izplačanih v tem času iz sredstev podjetja

142 tisoč dinarjev, iz sredstev socialnega zavarovanja pa 472 tisoč dinarjev. Temeljitejša analiza nesreč pri delu v podjetjih kaže, da se primeri največ nesreč med 8. in 10. uro dopoldne, zlasti pa v sredah in četrtkih. Razen osebnih nepazljivosti delavcev je prav gotovo naj-

SEVNIŠKI VESTNIK

več vzrokov za tolikšno število nesreč v polkmečkem sestavu delavcev v sevnški industriji. Nekdo, ki se popoldne, ko se vrne z dela, namesto da bi počival, ukvarja doma s krpo zemlje, ni sposoben v proizvodnji dati od se-

be toliko, kot bi sicer, razen tega pa zaradi utrujenosti, njegova pazljivost pri ravnanju s strojem ni tolikšna, kot bi morala biti. Vse to pa je vzrok, da se kaj rada primeri nesreča.

Vse kaže, da je tudi sorazmerno velikemu številu »bolniških« v večini primerov »boter« krpa zemlje ali pa tudi sosed, ki potrebuje kosce, kopače in delovno silo za razna sezonska kmečka dela. Kolektivi bodo morali tu iskati vzroke za krajše bolniške izostanke.

Na seji predsedstva in HTV komisije so se zednili, da bo treba v vseh kolektivih uvesti kontrolo bolnih. Kontrolor, ki bi vsako toliko časa obšel bolne, bo najbrž marsikoga izmed njih našel pri

kmečkem delu. Preden bodo kolektivi s takšno akcijo pričeli, pa morajo povsod imeti natančen pregled nesreč pri delu in bolniških dni ter ugotoviti vzroke (morda so kje v samem podjetju, saj tudi slaba oprema delavnice in neprimerni proizvodni prostori lahko vplivajo na zdravje proizvajalcev).

Stotisoči sredstev, ki jih marsikaj po nepotrebnem uporabljamo za izplačila bolniških dni, predstavljajo znatno notranjo rezervo. Če jo bomo izkoristili, bomo s tem hkrati povečali tudi proizvodnjo, ki zaradi takšnih izostankov večkrat niha. Vsem »dvoživkam« v proizvodnji, ki nihajo med tovarno in kmetijo, pa bo treba povedati: ali eno ali drugo. Na dveh stolih hkrati pa se ne bo dalo več sedeti!

J.

Da bo za vse več kruha!

Zadružni svet in upravni odbor kmetijske zadruge Sevnica sta že sprejela plan jesenske setve belih žit in temeljito razpravljala o pripravah nanjo. Na 220 ha bodo posejali visokorodne vrste pšenice v najvišji obliki pogodbenega sodelovanja. Reprodukcijski material (18 ton semenske pšenice in okoli 160 ton umetnih gnojil za te površine) je že zagotovljen. Polovica umetnih gnojil je že vskladiranih pri zadrugi, semenska pšenica pa bo pričela prihajati te dni.

Trije Ferguson traktorji in eden znamke Stajer bodo preorali zemljišča, setev pa bodo opravili s 6 vprežnimi sejalnicami, ki so že razdeljene po

vaseh. Na vseh 220 ha bodo opravili strojno setev belih žit s temi sejalnicami.

Sklepanje pogodb je poteka, čeprav je še malce zavirajo obranje hmelja, pri katerem sodeluje ves kolektiv zadruge. Na področjih v bližini kmetijskih proizvodnih obratov zadruge so se odločili za pogodbeno sodelovanje, v katerem bodo uspeh proizvodnje obračunavali po vloženem delu. Kmetovalec bo zadrugi vrnil njen delež z zrnjem in slamo. Slamo bo zadruga uporabila kot stello na svojih živinorejskih obratih.

Ker bodo na področju sevnške zadruge kmetovalci posejali v jesenski setvi žito na 1200 ha površin, se je zadruga na ostalih površinah, kjer ni mogoče uporabljati optimalne agrotehnike, odločila za drugo obliko pogodbenega sodelovanja. Kmetijska zadruga bo nudila kmetom semensko pšenico proti takojšnji zamenjavi v razmerju 1:1,3, opravila jim bo oranje in setev, oskrbeli 1300 kg gnojil na hektar posevka, zavarovala pridelek, ga počela s kombajni in oskrbela strokovno službo, kmet pa bo plačal obreš.

V takšni obliki pogodbenega sodelovanja bo znašala naložba kmetijske zadruge na hektar posevka okoli 6 tisoč dinarjev. Kmet bi te stroške zadrugi povrnil v denarju, razen tega pa se po pogodbi obvezal, da ji bo prodal 700 kg pšenice na hektar. Podatki iz prejšnjih let kažejo, da je pridelek pri navadni agrotehnikii povprečno 17,7 stotov na 1 ha, kar znaša 72.570 dhl, če računamo 1 kg pšenice po 41 din. Visokorodne pšenice pa dajejo pri uporabi prej omenjene agrotehnike 41 stotov pridelek na 1 ha ali za 168.100 din pridelek. Ker velja kmetu dodatno vlaganje v takš-

ni pogodbeni proizvodnji okoli 63 tisoč, mu ostane po obračunu še vedno več kot 25 tisoč dinarjev presečka, zadruga pa mu bo hkrati opravila domala vsa dela.

Kmetijska zadruga pripravljala jesensko setev in pogodbeno proizvodnjo v sodelovanju z organizacijami Socialistične zveze. Na vseh področjih, kjer smatrajo, da bi se našteje oblike kooperacije dale izvesti, bodo kmetovalce obiskali predstavniki zadruge in se z njimi vsem naštetemu pogovorili.

M. J.

Priprave na drugo izmeno

Obrat Lisce v Krmelju, ki je bil urejen zaradi preusmeritve proizvodnje v krmeljskem premogovniku, je stekel 1. avgusta letos. V njem dela 28 žena v eni izmeni. Ker je prosil za zaposlitev dovolj in bo obrat, če bo delal v dveh izmenah, bolje izkoriščen, se že pripravljajo na drugo izmeno. 5. septembra se bo pričelo priučevati 24 novih delavk, ki se bodo po dveh mesecih priučevanja vključile v redno proizvodnjo kot druga izmena. Da bo priučevanje olajšano, bo dosejanja dopoldanske izmene delala popolne, priučevanje pa bo potekalo dopoldne.

Vsak četrtek:
DOLENJSKI LIST!

V zadnjih nekaj mesecih, zlasti pa po IV. plenumu CK ZKJ, se v naši občini kmetijskim vprašanjem posveča večja pozornost. Po obravnavi na svetu za kmetijstvo sta razpravljala o tem sredi avgusta še oba zbora občinskega ljudskega odbora, pred kratkim pa je kmetijsko problematiko obravnaval tudi aktiv članov ZK iz kmetijstva.

Podatki kažejo, da kmetijstvo zasebnih gospodarstev zaposluje nad 50 odstotkov ljudi, a družbeno kmetijstvo samo blizu en odstotek. Ne dvomno je, da kmetijstvo predstavlja važen del gospodarstva. Vse naloge v nadaljnjem usmerjanju kmetijstva bomo morali reševati skladno s pogoji, ki bodo nastajali ob postopni preusmeritvi našega kmetijstva v korist družbene lastnine. Kmetijska zadruga na tem področju zaradi pomanjkanja finančnih sredstev do sedaj ni veliko storila. Perspektivni plan kmetijstva pa predvideva znatno povečanje zemljišč v družbenem sektorju. Tako bodo že letos zajeli 145 ha površin na območju Mestnega loga za nadaljnjo razširitev posestva. Posestvo se bo zakrožilo v celoten kompleks in bo s pripojenimi zemljišči imelo nad 250 ha površin.

Večino zajetja teh novih zemljišč bo potekala preko odkupa, zakupa in arondacije po predpisih, ki jo zagotavlja zakon o arondaciji oziroma zakon o racionalnem izkoriščanju zemljišč.

Posebno težavno vprašanje so neobdelane zemljišča; teh je v okolici Metlike nad 150 ha. Lastniki takih zemljišč so večinoma tisti, ki so v delovnem razmerju, upoko-jenci in starejši, ki zaradi onemoglosti ne morejo več obdelovati zemljišč. Povsod so se odločno postavili na stališče, da je potrebno taka

Nova pot v kostanjeviški grad

Dosedanji vhod v kostanjeviški grad bo po obnovitvenih, načrtih zazidan, ker bo posledje v gradu več ustanov oz. podjetij. Zato so pred dnevi začeli graditi novo cesto, ki bo zavila blizu hmeljske sušilnice na levo in se po tej poti približala gradu. Obnovitvena dela v gradu teko naprej.

zemljišča zajeti v odkup, zakup ali pa jih dati obvezno v najem za daljšo dobo. Zaradi lažje obdelave se je večina teh površin spremenila v travniške ali pa ostajajo celo zapleveljena, tako da se z njih škodljivi plevel širi drugam. Ako bi bilo samo teh 150 ha zasejanih s pšenico, bi lahko dobili nad 600 ton pšenice. Razumljivo je, da predstavlja takšno stanje veliko gospodarsko škodo.

Vinogradništvo je še bolj zanemarjeno, in to zaradi izčrpanosti vinogradov, primitivne opreme in nezadostne zaščite. Proizvodni stroški vina so zaradi tega precej veliki. Če dalj časa se pripravlja obnova vinogradov na področju Drašičev, Vidošičev in Zeleznikov. Ker pa ni na razpolago posojila, čeprav je lastna udeležba zagotovljena, je nemogoče začeti z obnovo vinogradov.

Tudi sadjarstvo bo važna panoga na tem področju. Zaradi tega mu bo potrebno posvečati večjo pozornost.

Letos je bilo predvidenih precej investicij v kmetij-

METLIŠKI TEDNIK

stvo, vendar so jih doslej realizirali le v višini 36 odstotkov. Investicije so bile namenjene za obnovo vinogradov, zajetje novih površin, gradnjo hleva, senika, silosa in nabavo nove mehanizacije. Vse kmetijske investicije so usmerjene na večanje gospodarske sposobnosti zadruge in posestva.

Pri obravnavah o kmetijski problematiki so posvetili precej pozornosti tudi gospodarstvu. V naši občini je 3070 ha gozdov, a lesna zaloga iglavcev znaša 37 tisoč kubikov, listavcev pa 270 tisoč kubikov. Zanimiv je podatek, da je letni prirastek na celotnih gozdnih površinah le okoli 6.400 kub. m, kar znaša na hektar le 2 kubika. Lesna zaloga na hektar je zelo majhna, znaša le 100 kub. m, medtem ko bi morala biti normalna zaloga okrog 250 kub. metrov. Vzroke, da je v gozdarstvu tako slabo stanje, moramo iskati v slabem gospodarjenju z gozdovi. Zaradi tega je zadnji čas, da ukrenemo vse potrebno za očiščenje gozdov.

„Prepričali smo se, kako važno je za človeka znanje“

Pri izvajanju programa večerne politične šole so predavatelji skrbeli, da so obravnavali celotno problematiko s področja gospodarstva in komunalne ureditve ter s slušatelji tudi razpravljali o problemih. Zato so slušatelji na zaključnih razgovorih sproščeno razpravljali o celotnem gospodarskem in političnem dogajanju. Pridobljeno znanje jim bo zelo koristilo pri opravljanju vsakodnevnih nalog. V bodoče bomo morali posvetiti večjo skrb kadrovski izbiri slušateljev za šolo, kajti uspeh je odvisen tudi od zanimanja slušateljev.

V Kostanjevici smo organizirali ciklus 10 predavanj za vodilne organe delavskega in družbenega upravljanja; udeležencev je

bilo 40. Ciklus predavanj je zajemal le del programa večerne politične šole, prilagojen razmeram gospodarskih organizacij in ustanov na področju Kostanjevice ter razgledanosti udeležencev. Po oceni slušateljev so bili doseženi lepi uspehi. Slušatelji so izrazili željo, da bi organizirali podobna predavanja tudi prihodnje sezone.

Tudi v pretekli sezoni smo skupaj z občinskimi komitejem LMS organizirali šolo, katero je obiskovalo 22 mladincev. Ti so z zanimanjem poslušali predavanja, saj so s predavatelji, ki so s svojimi službenimi dolžnostmi vključeni v družbeno-politično življenje, poglobljeno razpravljali tudi o problematiki s področja naše občine.

V mladinsko politično šolo nam je uspelo zajeti le del mladine TSS in pa iz centra Krškega ter bližnje okolice; izobraževanje mladine na vasi pa je bilo več ali manj prepuščeno priložnostnim sestankom. Zato ni nič čudnega, če naša vaška mladina čestokrat ne najde pravega dela in si išče zabave in razvedrila v gostilnah ter sanjari o »praviščnem« življenju v tujini. Odkrito priznamo tudi, da pri dodeljevanju finančnih sredstev za to ali ono dejavnost prav radi pozabljamo na mladino in jo zapostavljamo.

V ljubljanskem, celjskem in nekaterih drugih okrajih že več let delujejo šole za življenje. V njih se mladina seznanja z vsem, kar mora vedeti o sebi, o zna-

čaju, vzgoji značaja, odnosih do drugega spola itd. Take šole moramo organizirati tudi mi, če hočemo, da bo mladina vzgojena v duhu socialističnih idej in da bo znala podrediti svoje interese interesom skupnosti.

V Vidmu-Krškem smo organizirali šolo za starše. Redno jo je obiskovalo 34 slušateljev. Poslušali so 13 predavanj s področja vzgoje, zdravstva, družinskega prava itd. Zadnji dan šole pa smo izvedli razgovor »Vi vprašujete — mi odgovarjamo«. Razgovora so se udeležili tudi predavatelji z namenom, da bodo odgovorili na pismena vprašanja, katere so zastavili slušatelji.

»Kdaj bo vzgojna šola za očete, oziroma kdo naj bi

še vplival, da bi tudi možje obiskovali predavanja?« — se je glasilo vprašanje neke matere. To vprašanje je značilno, kajti še vedno prevladuje miselnost, da je vzgoja mladega naraščaja predvsem naloga mater. Dokaz za to trditev je tudi to, da so šole za starše obiskovale samo žene. Menimo, da v družini, kjer je težišče vzgojnega dela prepuščeno materi, »oče« pa samo poudarja, da je on gospodar, zato ga žena ne bo imela pod copato, kot je napisala ena izmed udeleženk šole, vzgoja ni enotna in popolna.

Udeleženke šole želijo, da bi bila jeseni še druga stopnja šole za starše ter da bi obiskovali obe stopnji tudi moški. Zavedajo se, da ni večjega zadovoljstva v družini, kot so veseli, zdravi in dobro vzgojeni otroci.

Mnenja smo, da bi lahko organizirali šolo za starše tudi v drugih večjih krajih v občini, zlasti tam, kjer aktivno dela DPM.

Razen navedenih oblik iz-

obraževanja smo imeli predavanja in razgovore preko »Torkove javne tribune« v Vidmu-Krškem, »Četrtoke javne tribune« v Kostanjevici in »Petkove javne tribune« na Senovem in v Brestanici. Občani so z zanimanjem prihajali na predavanja, saj so bila zanimiva. V prihodnje bomo morali skrbeti, da se bodo predavatelji posluževali tudi metode razgovora z udeleženci.

Takih predavanj je bilo 85, udeležilo pa se jih je 8827 občanov.

Za kmetovalce smo organizirali razgovore z naslovom »Večer na vasi«. Vodili so jih predvsem kmetijski strokovnjaki, ki so obenem tudi družbeno-politični delavci. Pohvaliti moramo zlasti tovariše Cimermana, Kovačiča, Dragana in Juvanca, ki so žrtvovali nešteto zimskih večerov in nedelj ter se razgovorjali s kmetovalci o njihovem delu, jim dajali nasvete in jih seznanjali z novostmi na področju kmetijstva.

POROČEVALEC
KOMUNE
VIDEM-KRŠKO

ZDRAV DELAVEC - NAJVEČJE BOGASTVO

(Nadaljevanje in konec)

Največ nesreč se zgodi na poti na delo in domov. Gospodarske organizacije, ki prednjačijo v takih nesrečah, so: »Kremen« z 42 odst. poškodovanih, »Remont« (Žužemberk) s 40 odst., PTT Novo mesto s 33 in Splošna bolnišnica Novo mesto s 40 odst. Kje so vzroki? Ne dvomno so ta in druga podjetja zanemarila analizo vzrokov nesreč na poti do delovnega mesta in domov. Ne bi nam smelo biti vseeno, da izgubljam delovno sposobnost daleč od strojev, pri katerih je varnost nedvomno bolj ogrožena. Kaže, da smo delavci še premalo poučeni o varnosti, da je bilo v ta namen še premalo seminarjev, predavanj in podobnega. Zda, ko se prebijamo skozi »nadvzočne zidove« v proizvodnji, bi morali še posebej paziti, da bodo delavci zares sposobni dati od sebe vse, kar morejo. Nikakor pa ni na mestu misljenje nekaterih vodilnih, ki izjavljajo, da je vse odvisno od delavcev samih, da bodo »ležali tako, kakor si bodo postilali«.

Večja varnost — manjše izgube

Zdi se, da je že skoraj odveč ponavljati, da je tam, kjer je skrb za osebno var-

nost in varnost pri delu na višji ravni, izguba v proizvodnji, osebnem dohodku in tudi v izdatkih za nadomestila plač neprimerno manjša kakor tam, kjer so te stvari deveta skrb. Ne razveseljujejo so visoki izdatki, ki jih odštevajo gospodarske organizacije zaradi nesreč in obolenj. Nerazumljivo pa je (predvsem v nekaterih podjetjih) odnos vodilnih do varnostne službe. Čudno je, da spričo tega organi upravljanja, sindikalne podružnice in drugi organi ne store ustreznega in odločnega koraka. Ali še niso povsod seznanjeni z nalogami, ali mar mislijo, da se o tem ne izplača govoriti, ali se navsezadnje zadovoljujejo z ugotovitvijo: proizvodnja gre, ta mesec je toliko ljudi bolnih, prihodnji mesec bomo pač malo manj izvažali?

Brez posebnega alarma bi probleme lahko uredili tako, kot so jih v podjetju »Bor« v Dolenjskih Toplicah, IEV v Šentjernej, Industriji perila v Novem mestu in drugod, kjer je odstotek nesreč in obolenj neprimerno manjši od povprečja. Tudi te gospodarske organizacije delajo v težkih pogojih, kaže pa, da je zavest zaposlenih malce drugačna, kot smo navajeni pri drugih podjetjih.

Veljajo naj tudi nepisani pravilniki!

Kakšna naj bo osebna varnost in varnost na delovnem mestu, kaj je potrebno imeti na tem in onem delovnem mestu, da bi se izognili poškodbam itd. — je določeno s pravilniki. Nikjer pa ti pravilniki ne omenjajo, kako se mora delavec vesti zunaj podjetja, doma, na poti in pri domačem opravilu. Nesreča nikoli ne počiva, je hudo star pregovor, a ga premočno upoštevamo. Kako bi sicer mogli na poti na delo popiti

toliko in toliko deci in se vinjeni opotekati za stroji! Nihče ne more trditi, da je pijančevanje z uvedbo pravilnikov prenehalo!

Samoupravni organi, sindikalne podružnice in sama vodstva podjetij bodo morali malo bolj kritično gledati obolenja in nesreče in se slednjič naučiti ceniti čas in zdravje človeka. Zdrav delavec je največje bogastvo. Samo če je zdrav, lahko od njega pričakujemo tudi veliko storilnost.

Ivan Zoran

Nerešeni šmihelski problemi

Krajevni odbor SZDL Šmihel pri Novem mestu je sklical pred kratkim sestanek svojih članov. Na dnevnem redu so bila prečeta komunalna vprašanja in vprašanje Ciganov. Po dolgem času je bila šolska učilnica spet polna, kar kaže, da sta problema zelo resna. — Žal, na sestanku ni bilo predstavnikov, ki so obljubili, da bodo prišli.

Kljub vrsti zborov volivcev, razširjenih sestankov Zveze komunistov in množičnih sestankov SZDL se komunalna ureditev še ni premaknila z mrtve točke. Občani razumejo težave, s katerimi se bori občina, vendar naj bi se sklepi, ki jih sprejmemo, tudi izvršili. — Po

vsakem deževju so pota in ceste slabše, popravljajo pa se le redko. Predvsem je slaba pot od interneta proti Grmu, ker jo vsako deževje uniči. Tudi javna razsvetljava, kanalizacija in vodovod so bili zopet na dnevnem redu, saj se ne premaknejo nikamor. Šmihelčani se tudi sprašujejo, zakaj spada Šmihel pod krajevni urad v Gotni vasi. Večina ljudi je zaposlenih v Novem mestu in bi lahko tam uredili vse stvari brez zamude časa. Tako pa morajo za vsako malenkost na matični ali krajevni urad v Gotno vas. O tem ni bilo nobenega govora na zboru volivcev, čeprav bi bil o tem dolžan povedati svoje mnenje.

Razprava o Ciganih je bila zelo živahna. Vsi so se pritoževali nad početjem Ciganov, saj je vedno več tatvin in celo groženj. Občani se upravičeno sprašujejo, kam to vodi. Nastavljanju tatvin, ki so bile izvršene, ni bilo konca. V eni noči so Cigani izkopali skoraj ves pridelek krompirja na njivi krajevo kokuši in piščance, sekajo gozdove, kosijo zasebne travnike in še in še. V lanskem 49. številu Dolenjskega lista smo pod naslovom »Kam z nomadi« v socialistični družbi? brali dokaj široko razpravljanje o tem vprašanju. Žal pa se ni nihče resneje pogledal v resničnost tega vprašanja. Občani so zelo razburjeni, saj stalni pretopi Ciganov, groženje z noži in streljanje z orožjem vzbujajo strah. S prvim vagonom, ki ga je Bradjid postavil v bližini Šmihela leta 1937, se je začelo priseljevanje Ciganov, naselbina pa se stalno povečuje, saj prihajajo Cigani tudi iz drugih občin in večinoma prebivajo pod šotiri. V glavnem gre za polpne nomade, ki niso zaposleni. Prostor nima tekoče vode (ponjo hodijo k bližnjim hišam), je brez sanitarij in je velika nevarnost za okužbe. Pri tem nastaja vprašanje, kdo jim dovoljuje naseljevanje na tem področju in bivanje na zemlji, ki je zasebno premoženje.

Na sestanku je bil sprejet naslednji predlog: Urediti je treba vprašanje tako, kot sta ga uredili občini Črnomelj in Jesenice. Občinski ljudski odbor naj bi sprejel sklep o krajih, kjer se Cigani lahko naselijo. Taki kraji naj bi bili oddaljeni od turističnih krajev, imeli naj bi tekočo in pitno vodo ter bili v bližini kraja, kjer bi se Cigani lahko zaposlili. — Prepovedati je tudi dajanje dovolilnic za preselitve. Kontrola pa naj izvajajo zdravstveni organi in Ljudska milica.

Vsi smo za to, da se cigansko vprašanje reši v zadovoljstvo občanov. Ne gre samo za vprašanje nomadov, pač pa za ljudi, ki si prilagajajo tuje imetje in za delomrznost. Tako je misljenje občanov s področja Šmihela.

St.

Resno so vse pretehtali

predpisati 5-odstotni prispevek, zlasti še zato, ker so sredstva že angažirana. Zadevni odlok so odborniki soglasno sprejeli.

V nadaljevanju se so odborniki rešili vrsto gospodarsko-upravno-pravnih za-

NOVOMEŠKA KOMUNA

dev, premoženjskih pravnih zadev in potrdili več poroštenih izjav. Odklonili so potrditev o pripojitvi trgovskega podjetja Straža k Mercatorju in Ljubljani, ker je svet za blagovni promet sklepal o zadevi enostransko, ne da bi upošteval zahteve volivcev po konkurenčni trgovini v Straži. Ljudski odbor vztraja pri odločitvi, da mora trgovsko podjetje Straža, bodisi da ostane samostojno, bodisi da se pripoji Mercatorju, prepustiti eno izmed strahskih poslovalnic konkurenčnemu podjetju. Odborniki so prav tako odklonili preimenovanje in razširitev predmeta poslovanja za Remont-Zužemberk, ker podjetje za to nima pogojev, ter so predlagali, naj bi raje pripravili združitev Remonta-Zužemberk in Remonta-Straža v eno podjetje.

M

V Srebrničah je hmelj že skoraj pod streho

Na kmetijskem posestvu v Srebrničah pri Novem mestu je te dni precej živahno. Obranje hmelja na največjem hmeljišču na Dolenjskem, ki meri kar 14 ha, privabi vsak dan množico ljudi. Hmelj mora biti čimprej pod streho.

— Vsak dan jih pride nad 300, mi je povedal dijak zadnjega letnika srednje kmetijske šole na Grmu Ivan Kastelic, ki je v odstopni intenzivni nadzoroval delo. — Na obranje pridejo tudi iz Podgorja in celo iz Žužemberka, največ pa jih je iz okolice. Nekaj jih prenočuje kar na posestvu, saj je pri nas zanje dobro urejeno. Vsak lahko dobi po nizki ceni vse tri dnevne obroke hrane.

Stopila sva malo okoli, Ivan

pa mi je pripovedoval vse, kar me je zanimalo. Hmelj se je šele zadnja leta razširil v naše kraje. Prej skoraj popolnoma savinska rastlina pri nas precej dobro uspeva, saj sta kvaliteta in pridelek skoraj boljša kot v Savinjski dolini. Zemljišče so obdelali dijaki kmetijske šole. Vsako leto je s hmeljem precej dela. Letos je pridelek dober, žal pa ga je toča oklestila skoraj četrtino.

Obrani hmelj že pri oddaji sortirajo na slabšo rjavo in boljšo zeleno skupino. Nabrani hmelj mora imeti tudi peclje, da se pri sušenju ne razsuje. Za vsak nabran škaf, ki meri 30 litrov, dobi obralec 75 din. Povprečno naberejo boljši obralec deset škafov na dan, nekateri pa tudi več.

Marjan Grli, ki obira že od začetka, mi je povedal, da s prijateljem naberejo vsak dan po 25 škafov, kar ni ravno malo. Za to delo je izkoristil letni dopust in si prislužil nekaj denarja.

Kot najbolj natančnega in marljivega obralca mi je Ivan Skubeta iz Novega mesta. Nikoli ga še ni opozarjal zaradi slabega dela in ga tudi ne nadzoruje. — Vsako delo skušam izvršiti dosledno in natančno, — mi je omenil tovariš Skube. — Ob koncu šole so se otroci hoteli zaposliti, vendar niso nikjer dobili dela. Tako smo skupaj prišli sem. Opoldne nam žena prinese kosilo, potem pa se nam tudi ona pridruži. Vsak dan naberejo okoli 25 škafov. S slabšim obranjem bi lahko nabrali nekaj več, vendar ločim tudi oroke vzgojiti tako, da bodo vsako delo izvršili kar najbolj v redu. Od nepopolnega obranja ima zgubo družba in tudi mi sami.

M. S.

Novomeška kronika

■ Tudi v Kotoniji je precej ljubiteljev avtomobilov. Vendar protestirajo proti prehitri vožnji nekaterih avtomobilistov, ki z vso naglico drve po tem, sicer mirnem naselju. Ker so tu otroci vajeni igranja na cesti, prosimo voznike, naj to upoštevajo, da ne bo nesreče!

■ Knjižarna in papirnica na Glavnem trgu je te dni uvedla prijetno novost: za soljarje od 1. do 4. razreda je moč dobiti vsa učila, knjige in zvezke, ki jih potrebujejo za posamezni razred, v polvinilni vrečki. Ker je cena takim »paketom« ista kot v prodaji na drobno, bodo po njih verjetno radi segali mali potrošniki, ko bodo v prihodnjih dneh kupovali šolske potrebščine. Ker se bo s tem načinom prodaje občutno zmanjšala tudi gneča v trgovini, ki ob začetku vsakega šolskega leta povzroča hudo kri, moramo novost le pohvaliti.

■ Nekulturne navade kmajo nekateri starejši novomeški gosposke. Ko zapuščajo gostinske lokale (navadno v kasnih nočnih urah), se radi olajšajo kar ob najbližjem zidu ali vogalu. Posebno trpe zaradi takih »manir« vodnega raztaknanja »stranske ulice, v katerih točijo sicer prav dobra vina. Zanimljivo je, da imajo v vseh teh gostilnah higiensko urejena stranišča, na kar pa gosposke radi pozabljajo. Verjetno bolj uživajo ob puškanju vode za zidovi, plankami in pod okni mirnih meščanov, ki enotno navadno prenašajo še dolgovne »filozofske« pogovore takih dedcev in njihove zaviljanje, ki verjetno pomeni petje. Odlično zdravilo proti grdim navadam: lonce mrzle vode nočnemu zalivalcu zidov na glavo!

■ Pasjih koncertov v nekaterih mestnih predelih kar ni in ni konec. Posebno v Kotoniji, v Dilančevi ulici, ponekod na Grmu in še kje v mestu imajo nevezgajeni psi posameznih lastnikov več besede kot njihovi nemotni gospodarji. Poskrbeti bo treba, da bo nočnih pasjih melodij manj, sicer bo treba nekaj lastnikov takih mrčin priložiti kot kalice nočne mure. O tem obstaja poseben odlok ObLO!

■ Le zakaj v zgornji kavarni ne prodajajo turške smetane, kot jo je dobili v vseh kavarnah FLRJ, temveč nudijo gostom le turško in porcijske smetane. Ker vsak ni sladkosnedež, da bi spravil kar celo porcijsko smetano, ki turški pa si jo zaželi le zaradi izboljšanja okusa, svetujemo gostincem tega lokalca, naj

upoštevajo želje gostov, ki sicer radi zahajajo v to kavarno. ■ Obrtniki lažejo, pravijo novomeške gospodinjice. Če imaš posla z mizarjem, čevljarjem, šiviljo, krojačem, urarjem, ključavničarjem, vodovodarjem ali ostalimi vrstami obrtnikov, so izjeme tisti, ki v dogovorjenem roku opravijo naročeno delo. Po navadi je treba večkrat zastopati priti, milo prositi in groziti, preden dobiš stvar iz popravila, potem pa še ravno ostriš nad računom. Žal, velja to v veliki meri za privatni kot tudi za državni sektor obrtništva. Saj bi z malo dobre volje lahko poslovali tudi, ne da bi stranke vlekli za nos.

■ Na ponedeljkovem živilskem trgu je bilo kupcev in prodajalcev dovolj. Kupcija je bujno cvetela, saj so gospodinjice s polnimi cekarji težko otovorjene hodile s trga. Deloma so precejšen promet povzročile tudi nižje cene. Tokrat so bile na prodaj hruške po 40-60 din, jabolka 60-70 din, slive po 80 do 100 din, breskve po 80 din, krompir po 40 din, koren po 40 din, zelje po 60 din, fižol po 40 din, paprika po 120 din, paradižnik po 70 din, solata po 120 din, karfiol po 140 din, buče po 30 din, kumare po 70 din in čebula po 100 din kg. Iz pogovora gospodinjic, ki se na trgu rade zmenijo, pa smo posneli, da so cene v primerjavi z ljubljanskim trgom še vedno previsoke.

■ Gibanje prebivalstva: rodilo se: Neža Klemenčič z Mestnih njiv 1 — deklica, Milka Mrvar iz Kettejevega drevoreda 42 — deklica, Rozalija Hrovat iz Partizanske 35 — deklica. Umrl je Ludvik Košir, upokojenec s Ceste herojev 13, star 77 let.

Planinski izlet na Rog

PLANINSKO DRUŠTVO V NOVO MESTU priredi v nedeljo, 2. septembra, izlet na partizanski Rog. Odhod z avtobusom do Podhoste, od tod peš do Baze 30 in bolnišnice. Povratek preko Dolenjskih Toplic, kjer se bomo kopali, nato pa v popoldanskih urah z avtobusom ali vlakom v Novo mesto. Posebej opozarjamo planince na večji avtobusni izlet na Piličevka jezera in Klek nad Ogulinom, ki bo 3. septembra s posebnim avtobusom. Odhod iz Novega mesta ob 5. uri. Cena izleta bo javljena naknadno. Planinci in prijatelji narave, javite se takoj pri Jožici Turkovi v poslovalnici »Jadranski turisti« na Glavnem trgu ali pri Faniki Božičević na okrajnem sodišču (soba 61).

Poročilo upravnega odbora KB Novo mesto ni bilo prebrano, ker je bilo preveč tehnično, soglasno pa so sprejeli sklep o pripojitvi novomeške komunalke k novi KB, ki bo delovala za vse komune v okraju.

Kmetijsko-gozdarska zbornica je pripravila osnutek za reorganizacijo gozdarske službe v okraju. Po predlogu naj bi odslej za enotno gospodarjenje v vseh gozdovih skrbela dva gozdna obrata (Trebnje in Orto-melj) ter KGPK Novo mesto in KGP Brežice. Odborniki so bili mišljenja, da je predlog potreben širše razprave. Gozdarski odseki v zadrugah so lepo zaživel in nudijo obilo možnosti za razvoj kooperacije v gozdarstvu. V zadruzi se razen tega v sedanjih obliki prepletajo interesi gozdar-

Razširjajte Dolenjski list!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

NOVOMEŠČANI: v Kostanjevico

bo vozil v nedeljo zjutraj na otvoritev razstave ob zaključku kiparskega simpozija FORMA VIVA 1962 poseben avtobus. Odhod ob 9. uri izpred hotela Metropol, vrnitev: po dogovoru. — Prijave sprejema Dolenjska turistična zveza na Glavnem trgu štev. 30 (pisarna bivše Gostinske zbornice) do sobote (do 12. ure). Vozna cena 500 din za obe strani. Da bo avtobus vozil, se mora prijaviti vsaj 25 ljudi, če pa bo prijav več, bosta vozila po potrebi tudi dva avtobusa. Prosimo, prijavite se čimprej, da lahko zagotovimo udoben prevoz!

Tedenski koledar

Cetrtek, 30. VIII. — Roza Petek, 31. VIII. — Rajko Sobota, 1. IX. — Tilen Nedelja, 2. IX. — Stefan Ponedeljek, 3. IX. — Darija Torek, 4. IX. — Ida Sreda, 5. IX. — Lovrenc

KINOGLAS

KLAVIR dunajske izdelave v dobrem stanju prodam za 100 tisoč. Pavla Bačič, Videm-Krško, Starovaška 91.

ŠKOP "Puch" v dobrem stanju prodam. Kastelic, Dobrava 3, Dobrič.

GUMI VOZ (breg), skoraj nov, v odličnem stanju, ugodno prodam. Terezija Fabjan, Dolenjske Toplice 57.

OSEBNI AVTOMOBIL DKW "Sonderklasse", zelo dobro ohranjen prodam. Vpisašite na telefon: Trebnje 14.

VSELJIVO dvosobno stanovanje prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1041-62).

DVOINPOLSOBNO stanovanje v Skofji Loki zamenjam za dvosobno v Novem mestu. — Naslov v upravi lista (1039-62).

HISO z vrhom in njivo prodam v Družinski vasi. Dve sobi sta vseljivi. — Andrej Simonič, Skofja Loka, Mestni trg 40.

30 ZVEZKOV HUMORISTICNE zbirke "Veseli svet", v hrvaškem jeziku, prodam. Novo mesto — naslov v upravi.

DEKLE za pomoč v gospodinjstvu sprejme takoj Pavla Saje, Ljubljana, Gorjančeva 17.

VAJENKA ali priučeno osebo iščem za pekarijo. Alojz Noč, Slov. Javornik, Kidričeva 14, Jesenice II.

POKROV bencinskega rezervarja od motornega kolosa sem izgubil 18. avgusta od bencinske črpalke v Vidmu-Krškem do Breznice. — Na njem piše "Auto Union". Poštenega najditelja prosim, naj ga proti nagradi odda v bencinski črpalni Videm-Krško.

FOTOAPARAT "Mometta" III sem izgubil 14. avgusta na poti Vihre-brežiški most. Pošten najditelj naj proti nagradi vrne aparat najbližji po-

staji LM ali Alibnu Valand, Videm-Krško.

50.000 DINARJEV sem 15. avgusta izgubil od kandijskega mostu do avtobusne postaje, ki so bili namenjeni za plačilo opeke, ker mi je maja letos pogorela hiša. Poštenega najditelja prosim, da denar vrne postaji LM v Novem mestu.

HITRO IN POCENI kemično očisti oblačila, opere perilo PRALNICA — KEMIČNA CISTILNICA, NOVO MESTO.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta, staršev in brata

FRANCA GALA iz Ločne

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so nam izrazili sožalje, nam pomagali in ga spremljali na zadnji poti. Posebno se zahvaljujem dr. Janžekoviču za njegov trud, upravi in kolektivu splošne bolnišnice v Novem mestu, Kamnosestvu, podjetju Plazir in Elektro Novo mesto ter vsem ostalim, ki so darovali cvetje in vence.

Zaljubljeni: žena Franciška, sinovi Jože, Franc in Tone z družinami, hčerka Minka z možem, mama, bratje, sestre ter ostalo sorodstvo

Dr. Janez Janžekovič, zdravnik iz Novega mesta, kateremu se je družina Nosan z Radeza v prejšnji številki našega lista zahvalila v osmrtnici za svojim pokojnim sinom Mirkom, se je oglasil v našem uradništvu in povedal, da gre zahvala v tem primeru zdravniku dr. Josipu Pavloviču, ki je bil poklican na pomoč. Dr. Janžekovič pa je sodeloval pri reševanju utopljenca v nekem drugem primeru. Na njegovo željo objavljamo to pojasnilo.

UPRAVA LISTA

ČESTITKA

Tinetu Zaletiju, ki služi vojaški rok v Beogradu, iskreno čestita za njegov uspeh mama.

Novomeški jamarji v Kostanjevici

V nedeljo si je skupina novomeških jamarjev ogledala jamo ob izviru Stude ne pri Kostanjevici. Jama, ki je bila delno urejena že ob 700-letnici mesta Kostanjevica, je sedaj popolnoma zapuščenca. Nekateri predeli so brez lestvic in vrvi neprehodni, posebno največji spust, ki je visok nad 25 metrov. Dolžina raziskane jame je vsaj 700 metrov, skupina pa se je prebila s pomočjo razbijanja zaves še okoli sto metrov dalje, vendar se zaradi nepopolne opreme ni mogla spustiti v novo dvorano, do katere vodi preozek hodnik. Prihodnjice bodo skušali jamo popolnoma izmeriti, razširiti ozki prehod in se prebiti naprej. Škoda, da je jama brez pravega nadzorstva in že precej uničena. Mnogo lepih kapnikov in zaves je razbitih. Sreča je, da je najlepša dvorana skoraj popolnoma ohranjena, saj

se po lepoti lahko brez pretiravanja primerja z mnogimi dvoranami v znanih jamah. Z nekaj sredstvi bi lahko jamo naredili vsaj prehodno, da bi bila na ogled turistom.

Skupina jamarjev iz Novega mesta je do sedaj raziskala in naredila tudi skice trškovorske jame, ki je dolga nad 90 metrov. Trenutno deluje šele pripravljajna skupina dolenjskih jamarjev pod vodstvom dr. Uroša Tršana, ki je odvisna glede opreme od matičnega društva v Ljubljani. Sestavljena je iz taborniškega kluba Omega in nekaterih drugih. Septembra bo ustanovni zbor novega dolenjskega jamarškega društva. Potem si bodo vsi ljubitelji jam lahko s pomočjo dobre opreme ogledovali podzemeljske lepote, ki so pri nas skoraj popolnoma neraziskane.

Popravek tiskarske napake

V poročilo matičnega urada iz Sevnice se je po krivdi tiskarne vrnila pretekli teden neljubna pomota. V drugem odstavku mora stati pravilno takole:

POROČILO SO SE: Anton Faklin, delavec iz Sevnice, in Terezija Imperi, gospodinjstva pomočnica iz Dol. Boštana.

Zaradi zamešanih vrstic pa je prišlo do neljubne pomote, ki ni nastala po naši krivdi.

UREDNIŠTVO

PREKLICI

Preključem izgubljen zdravstveno izkaznico štev. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

PREKLICI

Preključem izgubljen zdravstveno izkaznico štev. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

Pavla Salmič iz Sred. Lipovca 16, p. Dvor, obveščam, da Janez Salmič iz Sred. Lipovca, p. Dvor, ni upravičen prodajati premoženje, ker je moja last. Vse kupčije, ki bi jih on sklenil, so neveljavne.

Anica Kastelic iz Dol. Težke vode 12, Stopiče, preključem nerazlične govorice o Ani Strinjar iz Dol. Težke vode, p. Stopiče.

Preključem zdravstveno izkaznico štev. 307419. Ana Makše, Mala Strmica 8, p. Smarjeta.

Brežice: 31. VIII. in 1. IX. francoski film "Parizanka". 2. IX. in 3. IX. italijanski film

Preključem izgubljen zdravstveni izkaznik št. 310477. — Darko Fabjan, Dolenja vas 15, p. Mirna peč.

Martin Mrvič iz Malega Cerovca 6, Stopiče, preključem, kar sem govoril o Francu Kresalu iz Malega Cerovca 1, Stopiče.

"Dejke s kovčkom". 5 in 6. IX. jugoslovanski film "Velika turneja".

Crnomelj: 31. VIII. in 2. IX. italijanski barvni film "Noč velikega napada". 4. in 5. IX. ameriški barvni film "Mlada kraljica".

Dol. Toplice: 1. in 2. IX. ameriški barvni film "Moby Dick".

Metlika: 1. in 2. IX. ameriški film "Dve ljubezni Eddyja Duchina". 3. IX. "Roman ginekologa".

Novo mesto — Dom JLA: od 31. VIII. do 2. IX. nemški film "Poroka v senci". Od 4. do 6. IX. "Ropar Pariza".

Novo mesto — "Krka": od 31. VIII. do 3. IX. ameriški barvni film "V 80 dneh okoli sveta". Od 4. do 6. IX. ameriški film "Golo mesto".

Senovo: 1. in 2. IX. ameriški film "Mlada kraljica". 3. in 6. IX. ameriški barvni film "Dolgo, toplo leto".

Sentjernej: 1. in 2. IX. ameriški film "Dvajset tisoč milj pod morjem".

Trebnje: 1. in 2. IX. ameriški barvni film "Pojo v dežju". 3. IX. italijanski film "Prekleta steparja".

Semič: 2. IX. ruski film "Aleksa Dundič".

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blažič iz Zdi — deklco, Ana Zarabec s Podturna — dečka, Alojzija Dežman iz Vinjega vrha — deklco, Anica Gorenčič iz Broda — deklco, Olga Žugič iz Globočice — deklco, Ana Kenda iz Dol. Toplice — deklco, Franciška Lindič iz Vidma — deklco, Marija Prosen iz Lute — dečka, in Marica Jeršin iz Gotne vasi — deklco.

— dečka, Anica Verbič iz Krmelja — deklco, Tončka Umek iz Skriljevega — dečka, Majda Culina iz Vavte vasi — deklco, Vera Rodič iz Crnomlja — deklco, Marija Križman iz Primstala — deklco, Roza Doltar iz Crnomlja — deklco, Dragica Bobič iz Zupčev — deklco, Joža Hraštar iz Vrha — dečka, Marija Kulovič iz Podgrada — deklco, Marija Blaž